

TRIBUNA

REDACȚIA
nr. 20, Ferencz-utca nrul 20.

ABONAMENTUL
pe un an .. 20 cor.
pe jumătate an .. 10 "
pe 1 lună .. 2 "

Prețuri de Duminică pe an 4
coroane.

pentru România și America
10 coroane.

pentru România și străinătate
numeri de zi pe an 40 franci.

ADMINISTRAȚIA
Deak Ferencz-utca nrul 20.

INSERȚIUNILE
de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 bani
de fiecare publicațiune.

Manuscripte nu se
înapoiază.

Telefon oraș și comitat 502.

Anul X.

NUMĂR DE DUMINECĂ

Nr. 15.

Gerem avizuri telegrafice și telefonice precum și raporturi scurte iar cuprinzătoare despre toate mișcările electorale în special despre intrunirile de candidare.

La frângerea pânilor.

După legile noastre puterea ocârmuirii în țară se împarte între Domnitor și popor. Bine înțeles între tot poporul, fără deosebire de limbă și lege. Țăranul român atâta drept are cât are groful unguresc, că și groful e numai un mădular al poporului din țară.

Poporul își trimite pe aleșii săi, ca după dorința inimei lor să vorbească către Domnitorul țării, gloriosul nostru împărat și rege Francisc Iosif I. Anume, împreună să hotărască, câtă să fie darea, câtă să fie cătania, cum să se împartă veniturile țării, ce drepturi să se dea poporului, asupra păcii și războiului.

Fie-care dintre popoarele țării luptă să imită cât mai mulți deputați în sfatul țării înaintea feței Înălțatului nostru Impărat Rege, ca să mărturisească cu glas tare necazurile și de dorința inimei poporului lor. Și așa a și înaintat fie-care popor, precum și-a trimis pe deputații de legea și limba sa în Dietă. Ungurii au fost mai harnici, în urmărire ei au trimis mai mulți și iată acum la ce putere mare au ajuns. Harnici au fost și Sașii, că n'au lăsat din mâni nici un cerc ci din fie-care cerc au trimis bărbați din sinul lor. De aceea bine le-au mers și lor și s'au îngrădit pe vecie cu privilegiu mari.

Numai noi ceilalți, Români, Sârbii și Slovaci ne-am certat între noi și am ales de aceia cari mergeau în Dietă să ne sugume pe noi. Așa s'a întâmplat, de noi am rămas nebăgați în seamă ca și niște căraitoare ale pământului, cari am serumat banul dărilor și am purtat armele împărătești.

Cine e de vină la toate acestea?

Domnitorul nu, căci El ne-a dat dreptul să alegem pe cine voim noi și să-l trimitem înaintea feței lui luminate. Ungurii încă nu sunt de vină, căci ei s'au îngrijit să aleagă cât mai mulți, că nu-i prost cine mănâncă șapte pâni, ci cine le dă. Singuri numai noi, căci cărturarii nostri s'au dat la o parte, iar bietul popor a mers la șatra alegerilor ca și oaia de muls la stână.

Acum sunt câți-va ani însă, ni-am luat inima în dinți și am suflat în tulnic hora

deșteptării și a înșirării în luptă pentru drepturile poporului. Așa trimisăram acum în anul trecut pe cei deputați dietali în Dietă, cari au început a vorbi în numele nostru. Au început numai a vorbi căci prin împăștierea Dietei li s'a oprit graiul.

Și adică ce s'a întâmplat? Mulțimea deputaților aleși în mare parte în cercurile naționalităților a covârșit glasul deputaților nostri puțini la număr și cereau dela Domnitor drepturi pe cari acela nu le putea da căci acelea erau drepturile lor și cereau și zdrobirea noastră. M. Sa neputându-se înțelege cu ei i-a trimis acasă și a rânduit să se facă alte alegeri, și să i să trimită alți bărbați cu cari să se poată înțelege. Așa am ajuns noi la alegerile de astăzi.

Cum ne vom săra, așa vom mânca. Dar apoi să nu să mai plângă nime, dacă îi va merge rău, că nu altul ne-a făcut răul, ci numai și numai noi, care ne-am vândut pe un blid de linte dreptul cel mai sfânt cetățenesc, dreptul de a alege pe acela care înțelege și durerile noastre și dorințele noastre.

Dietă pentru care acum să aleg deputați e de cea mai mare însemnătate pentru noi Români dintre toate Dietele care s'au ținut dela 1867 încoaci, căci această Dietă este chemată să facă nouă lege despre aceea, că cine să aibă drept de alegere în viitor. Suntem la frângerea pânilor.

Până acum anume a fost așa, că alegători au putut fi numai cei ce au o anumit de mare avere. Dela cei din Ardeal s'a cerut avere mai mare, dela cei din cestelalte părți de țări avere mai mică. Și așa mai cu averea, mai cu puterea, mai cu banii Judei cu cari cumpărau pe cei slabi la înțeles, ne pomencăm în cercuri românești deputați cari numai de soartea poporului nu aveau grijă, ci de burta și de tumburile lor nebunatic, de a ne pune în obezi limba și legea.

Toate popoarele din Monarchie s'au mișcat ca să dea drepturi mai largi poporului. Așa în Austria M. Sa și-a dat învoirea să se dea votul pentru toți, fără nici o restrângere. Și acolo în scurtă vreme va fi votată legea votului pentru toți.

Acum e rândul la noi, căci M. Sa este învoit ca și la noi să se facă nouă lege pentru alegerile dietale prin care să dea drepturi mai largi poporului.

Partidele ungurești de până acum tot pun bețe în roate ca să nu ajungă tot poporul nostru la vot.

Și adică, zic, să nu se dea vot numai aceluia, care știe ceti și scrie, alții cer și mai mult și anume, ca să nu aibă vot nu-

mai cei ce știu ceti și scrie ungurește și așa mai departe.

După ce va fi votată această lege, atunci se împăștie dieta din nou, ca să aleagă aceia cărora le va da noua lege dreptul de alegere, adică numai cei ce știu ceti și scrie și peste tot împlinesc condițiunile ce le va pune legea nouă alegătorilor.

Adecă vorba merge într'acolo, ca să se pună așa fel de condițiuni pe cari poporul nostru nu le poate împlini și așa să fie scos din dreptul alegerii. Când apoi nu vom mai avea deputații nostri naționali în dietă, atunci ei, vor aduce legi cum ei vor voi. De bună seamă nu folositoare pentru noi.

Fruntașii neamului românesc s'au pus în luptă pentru drepturile poporului.

Dela tine, popor. atârână, de a-i urma și a-ți da votul pentru candidații naționali, ca să vorbească ei în numele tău în dieta țerii și înaintea luminatei fețe a Maiestății Sale, ori a lăsa să vorbească în numele tău Kossuth și ortacii lui.

Noi nu mergem între alegătorii români cu arginții lui Iuda ci cu aur în inimele noastre, cu aurul iubirii de neam din care a răsărit literele de aur scrise pe steagul nostru: *Totul pentru popor!*

Sub acest steag vă chemăm acum alegători români și vă zicem:

Haid să dăm mână cu mână
Cei cu inima română.

Ca să alegem de deputați os din oasele noastre, și sânge din sângele nostru, ca să facă bună mărturisire de durerile și de dorințele noastre la treptele Tronului și la fața de masă a sfatului țerii.

Și apoi încă o vorbă de încheiere: Unde înțeles sunt fricoși, dracii sunt îndrăzneți. Nu fiți fricoși, na vă temeți de îndrăzneala dracilor îmbracați în haine de cortesi și cu zapșiri înăclătoare, și așa tebuie să se împense toate acestea înaintea țării voastre sufletești cum se topește ceara dinaintea focului.

Suntem la frângerea pânilor. Din moarte la viață — precum este scris.

Pe rând toate se nimicesc! Ministrul Kristóffy a dat mai multe porunci aspre, ce știrbeau multe drepturi, așa ținerea adunărilor populare, etc. Acum noul ministru a retras și ordinul prin care Kristoffy oprise vinderea pe stradă a foilor. Ministrul Polonyi a fost apoi mântuit de procesul, ce-l avuse pentru că a spus vorbe aspre despre împăratul.

Dacă ești ministru de justiție (dreptate) poți fi scutit și de pedepsele pentru lucruri politice.

Pentru noi însă legea rămâne și pe mai departe după cum o explică ei. Procurorul tot mereu ne face câte un proces.

„Janus“ institut de asigurare mutuală pe viață în Viena
— s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbați nobili —
aste cel mai vechi institut mutual de asigurare pe viață
pentru Austro-Ungaria.

Informații în-
datoritoare de: Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara-Fabrik
Lerehongasse Nr.
17. (Telefon 429.)

Se bazează pe legile mutualității, în puterea cărora acel- Premii efitne
dental capitalului anual trece în favorul celui asigurat.

Condiții de asigurare favorabile.

Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Plătirea în caz de duel
și sinucideră după 5 ani. — Asigurare gratuită pentru caz de răz-
boi. — Fără timbru de poliță și taxă de stat. — Plătirea la moment.

Starea de asigurare	111.000.000 cor.
Sumele de asigurare plătite până acum	56.000.000 "
Averea imediată	81.000.000 "

Lei 767,206-09

Total beneficiul net

210287489

163527586

210287489

163527586

Situația politică.

Programul ministrului președinte.

Cu o uimitoare repeziciune cetățenii orașului Timișoara, au trecut dela neștrămutatele lor convingeri liberale, mărturisite timp de 38 de ani, la altele tot atât de neștrămutate, dar andrassiste de data asta. O deputațiune de 150 de alegători din acest oraș a fost primită eri de către ministrul președinte Wekerle. Locuitorii ai unui oraș fruntaș, ei doresc să aibă un reprezentant tot atât de fruntaș, pe un ministru președinte. Wekerle, mișcat de această dragoste atât de desinteresată a binevoit a primi mandatul oferit și le-a rostit o lungă cuvântare.

Această vorbire nu ne aduce nimic nou. Toate ne sunt cunoscute din câte ne spune d-sa. Considerații înalte și foarte însemnate l-au hotărât, zice, să primească cârma țării, înlăturând pe un timp oare-care chestiunile militare. Timpul acesta se va întrebuiți pentru întărirea și înțărarea economică și culturală a țării. Asupra acesteia din urmă el nu a stăruit mult dar noi ne-o putem închipui foarte bine, ea nu-i decât întărirea culturii ungurești prin slăbirea noastră.

Cu atât mai multe a spus dl Wekerle despre întărirea economică. El a arătat trebuința unei aranjări a raporturilor dintre Ungaria și Croația, și Ungaria și Austria. Incolo dl ministru președinte s'a mulțumit de-a debita niște vechi și cunoscute axiome ale economiei politice.

Iată însă ce ne spune despre sufragiul universal. Cităm pasagiul atîngător de reforma această: «Ne vom sili ca să dezlegăm și să pornim chestiunea aceasta ținând seamă de toate cerințele democrației moderne, însă dlor, păzind totodată și *idea națională neștinută*».

De prisos să mai conțiuăm. Știm cu toții că aceasta înseamnă răpirea tuturor drepturilor noastre.

Care român, care alegător iubitor de neamul său va mai vota cu un astfel de minister sau cu candidații lui? Cine va mai vota cu un astfel de om, va vota pentru răpirea drepturilor sale proprii, pentru ca la viitoarele alegeri să nu mai poată vota.

Arătați-l cu mâna pe bietul, care singur vrea să-și răpească drepturile sale!

Ingrijirea împăratului.

Deabia și-au ocupat ministrii dulcele fotolii, și Maiestatea Sa s'a și putut convinge de greșala ce a făcut când a dat puterea kossuthiștilor.

Astfel a avut ocaziunea să audă vorbirile lui Kossuth și Polonyi, în cari aceștia accentuau triumful ideilor independiste.

De altă parte Andrassy i-a prezentat spre întărire lista noilor comiți supremi (fișpani) între cari kossuthiștii erau aproape în majoritate.

Se zice, că și-a exprimat neplăcerea pentru aceste lucruri și l'a făcut atent pe Wekerle și pe Andrassy, că nu e ertat să ajungă în cameră kossuthiștii în majoritate.

Numai ni-se pare, că e deja prea târziu.

În tot cazul o să urmeze frecări între colegii din minister.

Partidul antisemit reînviat. Victor Istóczy, fostul președinte al fostului partid antisemit, a scris zilele acestea o broșură, în care susține, că cei cari au adus asupra țării obstrucția și toate nenorocirile unei crize îndelungate sunt jidanii.

Pledează pentru formarea unui partid fățiș contra jidanilor; căci până vor domni jidani în toate afacerile țării, până când vor avea în mâinile lor ziarele, băncile, societățile etc., va merge tot mai rău, vor da țara de mal.

Incheie foarte frumos cu următoarele cuvinte.

«Noi credem, că jidanul rămâne tot jidan și dacă să botează».

Goethe zice:

«Was der Jude glaubt ist einerlei, In der Rasse liegt die Schweinerei».

(Pe românește:

«Ce crede jidanul e tot un drac, porcăriia e în neamul său». N. Red.)

Noi antisemiții vedem în chestia evreiască o chestie de naționalitate, o chestie etnică, politică și economică și vom lupta cu toată puterea contra paniudaismului, căci dacă e prescriș să fulgerați contra panslavismului, pangermanismului, pentru ce să nu ne fie permis a lupta contra paniudaismului? Și e tocmai atât de legal a lupta contra paniudaismului, precum e legal, dacă e legal — a lupta contra panslavismului.

Și precum am ținut de trădător de patrie și de neam pe acel maghiar, care ar da țara pe mâna panslavismului sau pangermanismului, tot asemenea ținem de trădători de patrie și națiune pe aceia, cari voiesc să asvârle și în parte au și dat țara pradă jidanilor».

Li dorim succes în lupta ce o poartă. Ne va găsi și pe noi în o astfel de tabără.

Vreau domnii dela putere votul universal?

Că nu-l vreau, ne-o spune foaia domnilor mari Unguri, a lui Apponyi și soții lui «Budapesti Hirnap». În numărul de Sâmbătă și-a prins jidovul său iară, care a scris atâta contra Românilor. *Chelard Raul* scrie din Paris, că votul universal nu e bun, căci de când poporul francez are votul acesta, lucrătorii și plugarii s'au întărit așa de tare, în cât nu-i mai poți da în judecată și nu-i mai poți pedepsi.

Prin urmare, dacă nu vrei să te întărești sărmane Române să nu primești votul universal, căci cu acesta nu te vor mai putea da în judecată, nu te vor putea pedepsi domnii, dacă nu ești vinovat apărându-ți casa familia și viața.

Asentările. Se știe, că în urma neînțelegerilor din țară și în urma politicii proaste a celor din partidele întovărășite nu s'au putut face asentările de ani îndelungați.

Noi însă n'am încetat a da sfaturi, ca cei ajunși la această vârstă să intre de bună voie la arme, căci dacă sunt sănătoși și potriviți pot să slujască mai la vreme pe împăratul și astfel scăpau de această datorință.

Acum în ministeriul de honvezi s'au pornit lucrurile pentru orânduirea asentărilor, și după cum se dă cu socoteala asentările se vor face cât mai îngrabă, așa că pe 15 Iulie recruții să intre la arme.

Judecătoria. Să știe că *Hollaky Imre* marele proprietar din comitatul Aradului să poartă cu multă asprime față de locuitorii din apropierea moșilor. O amărăciune mare și fără de margini a cuprins sufletele țaranilor nedreptățiți și obișduiți. Tot în timpul acesta s'a întâmplat că marile păduri ale lui *Hollaky* de lângă *Aciuva* au luat foc și au ars pe o întindere însemnată. Ce era mai aproape de mintea proprietarului decât de a învinui pe țaranii noștri? Și astfel *Ioan Micleu* ajuns

să stea eri înaintea curții cu jurați învinit de păcatul aprinderii. Bine înțeles nu o dovadă nu s-a putut aduce în sprijin învinuirii. Dimpotrivă *Micleu* a fost un dintre acei cari au ajutat la stinsul focului. După vorbirea de apărare a avocatului *impurinatului*, *Ioan Micleu* a fost achitat și slobozit de curtea cu jurați.

Ge spune legea?

§. 178. «Acela, care împiedecă pe vre-un alegător fie prin amenințare, fie cu puterea dela folosirea dreptului său liber de votare, săvârșește vina vătămării dreptului de alegere și să pedepsește până la 6 luni temniță și 200 florini în bani!»

§. 185. «Acela care dă alegătorului sau cu știreă lui dă unui membru al familiei lui, ceva bani ori alt lucru de preț, cu scopul de a-l face să voteze pentru cutare ori să se rețină dela alegere, ori măcar să făgăduiește ceva pentru acest scop, acela se pedepsește cu temniță până la 6 luni și 1000 fl. în bani!»

§. 187. «Acel slujbaș public, care prin o faptă ori făgăduință, ce cade în puterea oficiului său, se încearcă să sfătuiască pe vre-un alegător ca să voteze ori să nu voteze pentru cutare ori cutare candidat, sau ca să se oprească dela vot, — se pedepsește cu temniță până la un an!»

D'ale alegerilor.

Din capitală ne vine știreă că guvernul începe a se pune pe griji din cauza candidaților de deputați naționaliști. Iată ce scrie «Az Ujság»:

Deputații naționalităților nici nu sunt încă aleși și totuși pricinuesc de pe acum multă grijă guvernului.

Deputații kossuthiști și cei andrassyști ar fi dorit o opoziție de vre-o 10—12 deputați; dar după perspectivele de acum vor eși peste 50 de deputați. Acestia însă ar putea face o obstrucție, ceiace-i cu atât mai grav că la facerea pactelor, ei au uitat de naționalități.

Oare ne trebuie o încurajare mai bună, decât aceasta venită dela potrivnicii noștri? Ea arată că ei au început a înțelege tot mai mult însemnătatea mișcării noastre naționale.

Dacă sub cârmuirea kossuthistă, naționalitățile îndrănesc să pună atâți candidați, și dacă ei vor putea scoate atâția deputați, mișcarea naționalităților nu va putea fi tratată ca o cantitate neglijabilă, ci trebuie studiată și deslegată spre mulțumirea tuturor, nu numai a ideii de stat ungurești.

Din cercul Chișineului. Noutatea cea mare e că *Lázár Zoárd*, care numai cu sila primise a fi candidat, a repășit. Nu vrea să fie candidat numai ca să mai cadă și a treia oară. Se zice că Maghiarii vor să candideze acum pe *Lengyel Sándor*, fibirăul din *Târnova*, care va cădea și el mai rău de cum căzuse fibirăul *Csukay*, căci Români țin toți laolaltă și luptă cu multă însuflețire pentru izbânda lui *Russu Șirianu*.

După ce a fost în satele *Chereluș*, *Șepreus*, *Talpaș*, *Vădas*, *Mișca*, *Pil* și *Vârșand*, dl *Russu Șirianu* se va duce *Duminecă* în următoarele sate:

CANCELRIA ARCHITECTULUI ROMÂN

IOAN NIGA.

Arad, Jozsef főherczeg-ut. Nr. 1.
(Lângă banca „Victoria“.)

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează biserică în mod artistic, din care cauză o recomandăm indeosebi d-lor parochii. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuite.

Sinitea, la 11 ore.

Zarand, » 12 $\frac{1}{2}$ »

Cinteu, » 4 $\frac{1}{2}$ »

Nadab, » 5 $\frac{1}{2}$ »

Pretutindeni va fi însoțit de dl *M. Veliciu*, *Dr. C. Ardeleanu*, *Dr. G. Popovici*, adv. în Chișineu, veteranul învățător *Mladin* și alți fruntași din Chișineu.

Ii mai rămâne să meargă la Socodor, cea mai de frunte comună, cu alegători nu numai mulți, dar și foarte însuflețiți.

Acolo se va duce de asemeni însoțit de mulți fruntași.

Izbânda dlui *Russu* este mai presus de ori-ce îndoială.

Din cercul Sântanei. *Comlăuș*, 19 Aprilie (joi). Bucurie mare vestesc și un lucru, ce nu s'a mai întâmplat în satul nostru: ni-a venit candidat român, dr. *Justin Marșeu*, avocat în Arad. La calea ferată l'au primit fruntașii satului, iar adunarea s'a ținut pe locul dintre biserică și școală. Candidatul dr. *Marșeu*, precum și foștii deputați dr. *St. C. Pop* și *Russu Șirianu*, cari îl însoțiseră din Arad, au vorbit în mijlocul celei mai mari însuflețiri a poporului.

Pe când vorbea, iată că sosesc frații din *Vârșand*, călăreți fruntași pe cai aprigi și un șir de căruțe cu fruntașii satului, cari trecând dealungul Sântanei, printre Nemți, au condus între cântece și strigăte de bucurie pe candidat în satul lor.

Vârșand. Satul întreg așteaptă pe candidatul Dr. *Marșeu*, în fața casei preotului *Popovici*.

Aici *George Bătrîn*, un bărbat tinăr de rară frumusețe, a ținut următoarea vorbire de binevenire:

«Când suntem norocoși a te primi în mijlocul nostru, te salutăm cu salutare de binevenire, asigurându-te de simțemintele de dragoste curată, rugându-te ca să fii promovatorul tuturor intereselor patriei noastre. Consimțind cu hotărârile clubului național de candidare, te rugăm și din partea noastră, ca primindu-o să fii cel mai cald apărător al tuturor intereselor patriei noastre iubite. Să trăiești la mulți ani!»

Dr. *Marșeu* mulțumește cu multă căldură. După-ce părintele *I. Popovici* deschide adunarea, candidatul ține vorbirea — program, arătând cum vrea să lupte și ce cere partidul național român pentru binele poporului.

Vorbește apoi *Russu Șirianu* despre lupta purtată în Dietă și despre însemnătatea alegerile ce ne stau înainte, indemnând pe toți Români să voteze pentru dr. *Marșeu*, fiul poporului!

Poporul i-a ascultat cu mare drag. Insemnez aci numele călăreților cari au fost până în *Comlăuș*:

Dimitrie Hurin, *Pavel Borod*, *Muntean Crăciun*, *Ioan Șeran*, *Florea Bozgan*, *George Chicit*, *Petru Bătrîn*, *Ioan Bora*, *Ioan Bătrîn*, *Petru Micoroi*, *George Bozgan*.

Iar între căruțele cu fruntași, însemn pe a părintelui *Popovici*, al cărui fiu brav (tinerul teolog *I. Popovici*) a pus la cale strălucita primire, apoi *Simeon Bozgan*, *T. Borod*, *Ștef. Bătrîn* și alții.

În cercul Dobra s'a făcut Marți, 17 c. candidatura dlui dr. *Ștefan Rozvan* în fața unui public număros, sub presiunea dlui *I. Cristea*.

După vorbirea-program a dlui candidat au luat cuvântul domnii: *Lazar Vuaciu*, drd. *Chiririlovici*, *George Țințariu*, dr. *George Maior* și de încheiere dl protopop *Iosif Morariu*. Fie care a explicat poporului adunat însemnătatea, ce este îmbinată cu mandatul de deputat. Insuflețirea a fost mare. Alegătorii aprobau cu entuziasm pe vorbitori.

Dr. *Rozvan* își continuă călătoriile prin cerc. Duminica viitoare va călători pe Valea Căianului până la vâlșoara, însoțit de câțiva bărbați inteligenți.

Contra candidat până acum nu e din partea Ungurilor. Din partea Românilor s'a făcut înțelegere, că numai pe dl *Rozvan* îl vor sprijini cu toții. Alt candidat român nu păsește.

Să zice, că notarul public *Halász Fischer* din *Ilia* umblă în ruptul capului să aducă un om de al lui în cerc. Românilor, fiți treji și țineți-vă bine, căci atunci nici un *Fischer*, nici cu cu puterile iadului unindu-se, nu ne va învinge!!!

Pace în comitatul Hunedoarei. Cetim în «*Libertatea*»:

Intre partidul național-român și reprezentanții partidelor maghiare (sprijinite de administrație) din comitat, s'a încheiat, pentru alegerile acestea, un pact, o învoială, în puterea căruia, luptele electorale grele și veninoase date la alegerile trecute — se înceată și din o parte și din alta: căci conducătorii politici maghiari din comitat lasă partidului nostru român trei cercuri cu totul libere, în care ei nu-și pun nici un candidat, iar lor să le rămână alte 3 cercuri, în care noi să nu luăm lupta și să nu punem candidați.

Cercurile lăsate libere pentru candidații români, sunt: *Baia-de-Criș*, *Orăștie* și *Dobra*, iar acelea în care partidul național și clubul comitatenz, să nu-și pună candidați: *Deva*, *Hunedoara* și *Hațegul*.

Din cercul Sasca. Marți după sfințele sărbători (în 17 Aprilie st. n. d. a. 4 ore) s'a ținut în frunțașă comună *Răcășdia* o mare adunare electorală, al cărei președinte a fost tinărul avocat *Dr. Vasile Meșter*, iar notar învățătorul local *Nic. Mircea*.

Adunarea a deschis-o preotul vrednic din *Jerțof* *Teodor Panciovan*, salutând imensa mulțime cu un evlavios «*Christos a înviat*» și implorând darul dumnezeesc asupra hotărârilor acestor adunări.

După acestea *Dr. Vasile Meșter* cu cunoscutu-i entuziasm a intrat în meritul adunării și după ce în lămurite cuvinte a explicat votul adunării și astfel scopul ei a propus o comisie constatătoare din 5 membri ca să invite pe candidatul cercului *Dr. Aurel Novac*, adv. și fost deputat dietal.

Membrii în aceasta comisie au fost: *T. Panciovan*, *E. Novacovici*, *Ioan Savu*, not. în pens. com. Lăpădat și în momentul când dl *Dr. Aurel Novacu*, s'a înfățișat mulțimei, — aceasta ca și electrizată a izbucnit în ovații entusiaste și în urări de «*să trăiască deputatul nostru*».

Nu știu, ce impresie o fi făcând aceasta manifestare de încredere și alipire față cu candidatul asupra reprezentanților autorităților? Desigur nu prea liniștitoare în niște suflete mici și înguste ca d'alde *Kurkan* și *Marosi*.

Dar să lăsăm la o parte pe atari rătăciți ai neamului, cari și acum într'un timp de o așa mare importanță istorică nu se înroșesc în obraz de rușinea cu care întinează bunul renume românesc. Ei adecă prin chineji și boactării satelor chiar și în sărbătorile învierii Domnului cutreerău lăcașele de prăsnuire creștinească și imprăștiau în sufletele frățeșii ura și vrajba, indemnând poporul la cea mai scârboasă vindere de suflet, de convingere, mințind ușor crezătorilor, că fiul veneratului *Vicențiu Babeș*, fiul — *Dr. Emil Babeș* ar păși cu program guvernamental întru zădărnicea luptei naționale, care luptă însuși nemuritorul *Vicențiu Babeș* a lăsat-o moștenire cercului *Sasca*. Dar s'au înșelat păcătoșii și scârboasele existențe ale mult încercatului nostru popor, s'au înșelat amar, căci venit-a telegramă dela *Dr. Emil Babeș*, că e mincinoasă vestea, că el păsește cu un program, care l'ar face imposibil înaintea neamului românesc.

Di *Dr. Aurel Novacu*, cu seriozitatea-i impunătoare și cu argumente zdrobitoare a făcut praf și cenușe din «sacru foc al domniei de exclusivism» de până acuma și a dovedit cu pilde învederate mulțimei adunate soarta celor ce nu-și respectă drepturile.

Domnia sa a fost aproape după fiecare comunicațiune aclamat și salutat de candidat și de

Gătre alegătorii români.

Vă strâng mâna, iubiți frați
Vă rog să mă ascultați:
Înălțatul Împărat
Regele încoronat
În țară poruncă a dat
Că-i de ales deputat
După atâta zăbavă
Să fie ceva ispravă
O lege dreaptă să facă
La țărâtime să placă
Ca să avem fie-care
Dreptul cel de votizare
Așa dar' uniți să fim
Dacă vrem să biruim
Să fim una laolaltă
Cum am fost și altădată
Pe streini să nu votăm
Tot români să ridică
Că aceia știu de rost
Baiul și năcazul nost
Până acum ei au spus
Plânsul nostru colo sus.
Să grijiți dar fraților
Nu credeți streinilor
Care multe vă mințesc
Și pe mulți îi amăgesc.
Vă îmbie și cu bani
Prin agenții șarlatani
Omul cel cu suflet drept
Aibă duhul bun în piept
Cu Iuda nu se nfrățească
Argații lui nu-i primească
La dracul ce stă la pândă

Sufletul pe bani nu-și vândă
Că-i păcatul cel mai mare
Să-ți dai sufletul vânzare
Omul care bani primește
Pentru vot — păcătuiește
Cel ce cu bani te plătește
Dreptul tău nu-l părtinește.

Cine vrea la altul rău
Nu-i ajute Dumnezeu
Eara cine vrea dreptate
Să aibă de bine parte
Români mult am răbdat
De streini am ascultat
Dară acum nu mai vrem
Dreptul nostru să le dăm
Am făcut destul păcat
În tot timpul cât le-am dat
Avem Români învățați
Dar trebuie ascultați
Și aleși de deputați
Ei fac jertfe pentru noi
Să ne scape din nevoi
Cine cu ei nu votează
E o oaie cu gălbează
Nu-i vrednic să se numească
Fiu în oastea românească
Fraților Românilor
Vă faceți vulturi în zbor
Lăpădați ce e străin
Țineți la neamul român
Deputați să fie dar
Cu program național
Că suntem prea mult hrăniți
De ocoșii «Coaliți»
Carii vreau binele lor

Ear nu drepturi la popor
Cel ce neamul nu-și iubește
Face treburi mișelește
Hulit de lume să fie
Că nu-i om de omie
Cine are conștiință
Cu suflet curat lucreze
Numai cu Român voteze. P.

HORA DELA IOSĂȘEL.

Pe melodia: «Hai se dăm mină»...

Veste naltă, veste mare
Ne-au adus raza de soare,
Și se duce sboasă 'n valuri
Peste văi și peste dealuri.

Di Hălmagiu—Zimbru—Buteni,
Pân' la Zelgiș, Păiușeni,
Toți Români adevărați
Iși dau mâna lor de frați.

Vreau ș'arate 'n lumea mare
Că-s cu simț curat și tare,
Și la dietă vrea s'aleagă,
Fală la națiunea 'ntreagă.

Pe Oncu — au rădicat,
Să le fie candidat
Oncu falnicul bărbat
Să le fie deputat.

Din România.

Principele moștenitor și principesa au asistat la serviciul divin al Învierii la metropolie, împreună cu ministrii și demnitarii înalți ai curții.

Expoziția Națională se va deschide irevocabil la 14 Mai st. v.

Primul fascicol din *Dictionarul Academiei* dat spre lucrare dlui *Sextil Pușcariu* va apare la începutul lui Mai. Dl Pușcariu a consultat și materialul lucrat mai de mult și a înaintat deja Academiei un specimen de dicționar, care s'a primit.

Sâmbătă va avea loc o «*Sezătoare*» organizată de societatea muzicală «*Hora*». Se vor cânta cântece naționale, se vor dansa jocuri naționale și se vor ceti conferențe.

Mișcarea sănătoasă a Românilor de bine își arată roadele. Astfel societarii Teatrului Național *Nottara* și *Liciu*, cari părăsiră prima scenă românească din cauza purtării directorului teatrului *Davila*, au reintrat la Teatru Național.

Eară în locul reprezentațiilor streine s'a dat la Teatru o serbare cu adevărat românească, condusă de *Iorga* și *A. C. Cuza*, cei doi capi ai mișcării. Dăm după *Voința Națională* o dare de samă:

Marți, după amiază a avut loc la Teatru Național «*Serbarea înfrățirii românești*» în fața unui public foarte numeros.

Studentii la intrare împărțeau cocarde trei-coloare publicului.

Serbarea s'a început la orele 2 jum. prin cântarea «*La steag*», executată cu mult avânt de un cor studențesc condus de dl *Kiriac*, cântare salutăată cu aplauze entusiaste.

Dl *P. Elinecu*, cunoscutul și talentatul nostru flautist, a executat compoziția sa «*Amintiri de peste Olt*».

Doina din această compoziție, a făcut o puternică impresie asupra publicului.

Domnișoara *Elena Bonciu*, îmbrăcată în costum național, a cântat cu multă simțire o doină plină de duiosie. Refrenul plin de o adâncă melancolie, părea geamătul unui neam întreg.

S'a jucat apoi comedia «*Piatra din casă*» de artiștii Teatrului Național, între cari și domnul *P. Liciu*, căruia i-s'a făcut o călduroasă manifestație.

Bătrânul măiestru de gimnastică *Moceanu* cu elevii săi a executat jocuri naționale.

G. Coșbuc a cetit «*Golia ticălosul*» iar dl *Ioșif*, unul din frumoasele sale pasteluri.

D. A. Cuza, profesor universitar la Iași, și dezvoltat conferința despre Rostul țărâniei în viața românească, arătând însemnătatea mișcării începute de studenți, pentru interesele neamului nostru.

După ce explică nevoia ca toate păturile noastre sociale să-și îplinească menirea, mai ales față cu starea înapoiată a țărâniei, dată uitării de pătură conducătoare a țării, sfârșește spunând că mișcarea începută și dusă cu succes până acum, trebuie să aibă deplină izbândă, pentru binele neamului întreg.

D. N. Iorga vorbește apoi despre Boerimea din trecut și literatura românească, susținând temeinicia solidarității sociale în dezvoltarea noastră națională și arătând rolul însemnat jucat de boerime în activitatea literară a veacului al XVII-lea mai ales, cum și trebuința ca și actuala clasă ce continuă a-și zice «*boierească*» să ia parte la dezvoltarea literaturii.

Serbarea s'a sfârșit la orele 7 seara în sunetul «*Imnului Regal*» și al marșului «*Deșteaptă-te Române*», cântate de studenți și ascultate în picioare de întreaga asistență.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 20 Aprilie 1906.

— **DI Terențiu Oprean**, preot în Cenadul-sirbesc a fost ales membru în direcțiunea liniei ferate secundare Săn-Miclăușul-mare — Hódmezővásárhely.

— **Emigrări.** Foile din America vestesc, că în New-York au sosit Joi emigranți, cu mult mai mulți ca ori și când de altă dată. Șapte mari corăbii au dus 1200 emigranți. Intre acestea sunt foarte mulți Unguri și Slovaci.

— **Dușmănie națională.** Un pictor german vorbia între Italienii la gara din Innsbruck despre domnia limbei germane. Va fi crezut că Italienii sunt ca Români și vor tăcea mulcom, dar s'a înșelat. L'au luat la bătaie și pe el și pe toți nemții ce se adunaseră. A fost bătaie generală, sunt mai mulți răniți.

— **Candidați timbrați.** Iată ce scrie «*Az Ujság*»: «*Epoca de aur se întoarce*». Oamenii vor respecta dreptatea fără judecători și chiar fără nici o critică. Este deci lucru de ris de a spăimânta cercurile electorale cu art. X din legea a XI. din anul 1899 despre judecătoria curții de casație. Tot astfel este de prisos de a mai da ordin procurorilor să vegheze asupra curățeniei alegerilor. Pentru ce ar mai trebui aceasta? Alegerile vor fi curate ca zăpada proaspătă. Era cea

ablegat, pentru care vrednicii alegători vor fi în stare să aducă jertfe peste jertfe. În fine termină cu «...fraților, mi-ați dat în anul 1905 în mâni un steag biruit cu atâta bărbăție, vi-l aduc înapoi în toată sfințenia curat și nepătat, — vi-l dau, și Vă rog să-l duceți și de astă-dată cu aceeași însuflețire, cu același eroism la triumf, spre binele neamului și al patriei!»

După dl *Aurel Novacu*, a vorbit neobositul luptător din Oravița *Dr. Ioan Nedelcu*, zbicuind prigonirile fibraelor, și ridiculizând cu batjocuri strârnițoare de hohote prostia, lașitatea, slugărnicia, lingușirea și îngreșabila manie la chineje a primarilor comunali, a căror prototip este burtănosul *Toma Fișteag* din Răcășdia. Dl *Dr. Nedelcu* a făcut cunoscut poporului cum vine triumful adevărului, dacă nu ne lăpădam de el, și cum se răsbună minciuna și viclenia. Aceasta vorbește a estaziat mulțimea care nu mai înceta a da semne de mulțumirea sufletească.

La orele 6 dl *Dr. Vasile Meșter* după-ce a propus expedarea unei telegrame de aderență venerabilului *George Pop de Băsești* a închis adunarea.

Tot demersul adunării a fost la înălțime, poporul s'a dovedit de matur politicește, numai unul năimit, un «grec» zgărăie brânză, care răspunde la numele «*Păun Musta*» a produs disharmonie, strigând în cheful d-nului *Korkan*, «*trăiască Kossuth*», iar candidatului i-a strigat să vorbească dar numai unguște. Dl *Korkan*, a cărui datorință era să-l delătoreze prin gendarmi, l-a lăsat în dragă voe, suferind chiar, ca primarul suspomenit să facă semne de încurajare notarului bețiv.

Dar Dumnezeu să-l ierte pe *Korkan*, și să-l țină în pace până la alegere, ca să vadă cum strălucește în sfințenia triumfului steagul nostru național, pe care este scris:

«*Trăiască deputatul nostru dietal Dr. Aurel Novacu!*»

Tudor Semenici.

Cercul Sasca: *Dr. Aureliu Novacu*, candidat de deputat dietal național va face dare de samă și va desfășura vorbirea de program:

I. Dumineca Tomii: 1. *Petrilova* 8—9 ore; 2. *Macoviște* 10—11 ore; 3. *Iladia* 1—2 ore; 3. *Socolariu* 3—4 ore; 5. *Potoc* 4—5 ore.

II. Joi în 25 Aprilie în: 1. *Rusova-nouă* 9—10 ore; 2. *Nicolinți* 10—11 ore; 3. *Vraniuți* 2—3 ore; 4. *Mercina* 3—4 ore; 5. *Vraniu* 4—6 ore.

III. Vineri în 27 Aprilie în: 1. *Ciorda* 9 ore; 2. *Jâm* 10—11 ore; 3. *Mircovați* 11—12 ore; 4. *Berliște* 2—3 ore.

IV. Duminecă în 29 Aprilie în: 1. *Ciuchici* 9 ore; 2. *Slatina* 10—11 ore; 3. *Bogodinți* 12—1 ore; 4. *Sasca-română* 2—3 ore.

Oncu brav fiu din popor,
Sfat la neam și ajutor,
Inimă caldă, curată,
Minte mare luminată.

Frați Români, sus cu credință
Să-l scoatem la biruință.
Deputatul nost să fie,
Domnul la mulți ani să-l ție!

Văzduhul să clocotească
De strigarea românească:
Vivat Oncu! Se trăiască!
Steagul lui să izbândească.

HORA DELA COMLAUȘ.

Haidați frați într'o unire
De-o măsură și de-o fire
Haidați toți cu simț curat
Să-ne-alegem ablegat, tralala etc.

Ablegat cu cunoștințe
De-ale noastre suferințe
Și din viță românească
Iustin Marșieu să trăiască, tralala etc.

Cui îi treb'e băutură
Facă-i-să fiere 'n gură

Cui îi treb'e de mâncare
Naibe stare ș'alinare, tralala etc.

Cine nu-i român curat
Fă-l Doamne de răs la sat
Că nu-i vrednic de-al său nume
Fă-l Doamne de răs la lume, tralala etc.

Marșieu e român curat
Din șubă s'o rădicat
Și de n'om ține cu el,
Să ne bată Dumnezeu, tralala etc.

Haidați toți cu mic cu mare
Să ne ducem la votare
Să trăiasc' al nost bărbat:
Iustin Marșieu din Arad, tralala etc.

Paștile Țiganilor.

Cu vre-o câțiva ani 'nainte
Chiar la Paști se întâmplase;
Că un țigan gătase clisa,
Ce de toamnă o afumase.

Și ar fi mâncat sărmanul
Și el, ca orice creștin,
Curechi cu o leac de clisă;
Ca vecinii săi Români.

Frunză de curechi nu-i vorbă,
Avea și țiganul nost;
Dară clisă să le unga,
N'avea strop, ca-n zi de post.

S'a gândit cam mult țiganul,
Că oari ce va fi de clisă;
Că de atâta grije multă,
Capul tot îi cărunțise.

Era săptămâna mare
Și cu toți coceau plăcinte;
Când la biet țiganul nostru
Ii trăsni ceva prin minte.

Se sculă de dimineață,
Și umblă nărod tot satul;
Cu venin de mătrăgună,
Imbiind pe-un porc, pe altul.

Luni, Marți, Mercuri,
Umblă fără rezultat;
Căci gândeai că-i făcătura
Nici unul nu a mâncat.

Iar în Joia prea mărită
A rămas acas' țiganul;
Judecând o zi și o noapte,
Să-și rezolve cumva planul.

Obosit apoi de gânduri,
Pleacă-n Vinerea cinstită;
Cugetând voios în sine:
Ori mânca-o doar cu pită!

nouă a săvârșit cât ai bate în palme această minune, la care înțelepciunea statului unguresc s'a silit înzădar să găsească o soluțiune. La noi, zice foaia, s'a găsit mijlocul de a combate pe candidații neplăcuți în modul cel mai simplu. Azi nu să mai alungă alegătorii dela urnă, ci candidații. Partidul guvernamental a instituit un comitet chemat de a stabili candidaturile. Acesta înzestreză pe toți candidații oficiali cu un timbru și astfel ei vor reprezenta voința națională. Cine primește dela guvern un libel de candidare, este credinciosul lui. Acest libel nu să poate imprumuta sau transmite. Cine va abuză de el, va fi însuși stampilat.

— **Foaie ungurească oprită în Ungaria.** Iată minunea minunilor! Înțelegem că-s oprite foile românești, nemțești etc., acestea sunt agitatoare, dar o foaie ungurească? Nefericita este «Magyar Napilap» din Cleveland (America).

— **Reflexie.** Toți ceice nu au primit invitații la petrecerea meseriașilor din loc se consideră cu toții a fi invitați pe cale publică și îi rugăm a se prezenta cât se poate de mulți, căci totul este pentru spriginul meseriașilor.

— **Revedere dar, pe Sâmbătă seara la «Ga Națională».**

— **Elevi eliminați.** Cinci elevi ai școlii mife din Oedenburg au fost eliminați din aceea școală pentru că au făcut politică. Ei au trimis în ziua de 15 Martie o telegramă de aderentă studențimii universitare din Budapesta. Patru din ei au fost depărtați după ordinul ministrului de război *Pietrich*.

— **Alegere de capelan.** Înregistrăm cu cea mai mare bucurie, că în Rohani (Bihor) Marți a treia zi de Paști a fost ales de capelan cu toate voturile, Zah. Moga absolvent de teologie și student în drept, unul dintre acei tânări însuflețiți și de mari nădejdi, care la toată vremea va ști să aducă servicii bune și folositoare atât bisericii, cât și neamului.

Când vedem că tânări bine pregătiți și cu dor de muncă, nu vânează după interese materiale ci își pun toată tăria lor numai pentru luminarea poporului, nădăjduim, că și în Bihor razele de lumină vor avea tot mai mari foloase. Să dea Dumnezeu că pilda lui Zaharie Moga să aibă tot mai mulți urmași. Satul Rohani poate fi mândru, căci vrednic preot și-a ales.

— **Hymen.** Mărioara Diminescu, Dionisie Negru logodiți. Felicitări.

— **Se mângăie sârmanii!** Intru cât în comitatul Aradului până acum Maghiarii nu au putut să pună față de candidații noștri nici un candidat serios de ai lor, foile din loc încep a tămăia și pe cei ce îi au până acuma. Cică Gabányi Miklos va fi ales și e primit cu mare însuflețire în toate părțile. Adevărul însă e, că el a mers în mai multe sate, însoțit de niște domni, din Pântocota și a vorbit în tot locul tot numai pentru cei ce l-au însoțit, căci alți ascultători n'a avut. În sfârșit Gabányi Miklós e cunoscut și pe aici că e bun «stragiameșter» și că știe bine înjură și scuipă.

— **Invingerea Ungurilor la Brașov.** Ungurii din Brașov au cerut dela președintele Kreis-sausschusului sășesc, Dr. Carl Adam să le cedeze lor unul din mandatele de deputați. Dl Adam s'a declarat învoit să facă un pact cu Ungurii și va aduce chestia înaintea comitetului central sășesc din Sibiu.

Cum îi cunoaștem noi pe Sași, ei vor fi în stare să le dea un mandat al orașului Brașov. Aceasta va fi încă un pas spre stăpânirea orașului prin Maghiari. Deja astăzi Brașovul e pe jumătate în mâinile lor.

Oare n'ar putea Românii să ceară cel puțin un mandat, mai ales că Românii sunt mai mulți ca Ungurii în comitat.

Sașii de sigur nu vor veni să ne îmbie.

— **Falsificatori de bani românești în Făgăraș.** Un individ *Metozianu* a fost prins de poliția din Făgăraș pentru falsificarea de bancnote de 100 de lei, pe care le plasa în București.

— **Statuă lui Heine.** În țara unde putem zice că e o adevărată statuomanie, unde mai fiecare are statuă sa, Heine n'are statuă. Cauza e, că Heine e și azi urgisit de cea mai mare parte dintre germani pentru că a fost jidan și și-a bătut joc de Nemți.

Evreii mereu strigau că e o rușine pentru Germania starea asta, dar bani n'au dat, așa că de abia s'au adunat 14 mii de mărci.

Cu acești puțini bani i-se va ridică o modestă statuă în Hamburg.

— **Averea Academiei Maghiare.** La sfârșitul anului 1905 avea 5731.323 de coroane. Sporul într'un an e de 22723 de coroane. Afară de aceea administrează mai multe fundațiuni în valoare de 480 de mii de coroane.

— **Luptă cu greviștii.** Muncitorii din minele dela Courrières, unde s'a întâmplat groaznica nenorocire cu prăbușirea pământului asupra a peste 1000 de lucrători, au făcut grevă (straiik) cerând să li să mărească lefurile. Ștlesc pe toți lucrătorii să se alieze cu ei. Pentru paza celor

cari voiesc totuși să lucre a fost comandată miliție. Într'o zi s'a dat o adevărată luptă, în care au fost răniți număroși lucrători și soldați.

— **Contele Teleki Arved în Sibiu.** Contele acesta născut într'un comitat românesc, (Alba-de-jos), ales deputat într'un colegiu sârbesc (Neoplanta) a început să se crează chemat de providență spre a realiza marea operă de împăcare între unguri și naționalități. La o serată a studențimii universitare ungurești din Sibiu (mai sunt și de aceștia?) el împreună cu soția lui a fost sărbătorit de «unguri» pripășiți prin acest oraș. Ei au vorbit pentru răspândirea mișcării tulipanului, spunând că ea înseamnă înfrățirea sașilor și a românilor.

Dar o înfrățire adevărată, sinceră și trainică nu să va face de conte, decât cu concesiuni reciproce, adică dacă ungurii ne vor da înapoi măcar ceva din plusul de drepturi și puteri ce vi l-ați însușit dintr'al nostru. Până atunci, acțiuni de ale lui Teleky și ale altora nu vor fi decât niște simple reclame personale.

— **Cununia regelui Spaniei.** Fiecare oraș spaniol va alege un grup de fete, care se vor duce la Madrid la cununia regelui Alfonso XIII spre a saluta pe principesa Ema de Battenberg. Imbrăcate în costume tradiționale din diferitele ținuturi ale Spaniei, fetele vor oferi viitoarei regine cele mai frumoase produse ale solului și industriei. Firește, că aceste reprezentate ale sexului feminin vor fi alese dintre cele mai frumoase fete ale Spaniei.

— **Mare cutremur de pământ în America.** Orașul San-Francisco, cel mai mare port al coastei de vest al Statelor unite a fost izbit de un mare cutremur de pământ. Peste 1000 de persoane au fost ucise de dărâmurile caselor.

Ca adesea, așa și aici în urma cutremurului s'a iscat un mare incendiu care amenință să mistuiască în flăcări tot orașul. *Cortierul central, cel comercial va cădea pradă flăcărilor.*

Multe clădiri mari s'au dărâmat îngropând pe mulți oameni

Primăria, un pompos edificiu, care a costat 2 milioane de dolari (10 milioane de coroane) s'a surpat și nu-i decât o groaznică grămadă de ruine. Acest mare cutremur pare a să apropia de marele cutremur al orașului Lisabona din anul 1777, când tot orașul acesta așezat și el lângă mare s'a surpat și a omorât multe mii de oameni. Așteptăm alte amănunte asupra acestei catastrofe mișcătoare și teribile.

— **Notar sinucigaș.** Ioan Bica notar în Măraș din Bihor trăia viață de craiu; o cercetare venită repede a aflat defraudări și falsi-

Umblă Vineri toată ziua
Și de seară un grăsun,
Mâncând pâinea, inghite leacul,
Iar țiganul zise: «Bun»!

Era bucuroasă Cioara,
De își sărea afar din port;
Știind că omul cu năcazul,
Li cinstește porcul mort.

Îngrijindu-se de clisă,
Nu zăiută nici de lemne;
Ci mergând voios spre casă,
Adună la vergi de vreme.

Vineri, când se înserase
Și voia și el să doarmă;
Nu putea să-i vie somnul,
Căci gândea tot la pomană.

Își făcea pe împărțală:
Cărdăboș, cărnaț și toate;
Știau chiar și puradeii,
Că de unde se pot scoate.

Tot cu împărțala asta
Petrecură noaptea întreagă;
Și plecară până 'n ziua,
Ca să vază de-o fi treabă.

Colea însă la amiază,
Veni Dada, foc și pară;
Li bătu pe toți de-arândul
Și le dede și ocară:

«Fireaș porci să fiți cu toți,
Prapădiți și blăstămați,
«Porcul ăla de eri sară n-a murit,
Ce-o să mâncați!»?

«Fie-care să plece
Și să facă cum o ști el;
«Dar pe seară toți, — de-arândul,
Să aducă puțintel.

«Clisă, șuncă, ranced, proaspăt
Tor primiți ce căpătați;
«Că de nu la mine acasă,
Nici unul nu intrați!

Puradeii și hurhuna,
Colindară toată casa;
Ș-apoi sara, ei cu toți,
Li umplură Dadi, masa.

Dada singurel acasă,
Cam așa-s trăgea socoata:
«Mătrăguna-o fost puțină,
Trebe întoarsă altcum roata,

«De o muri, nu moare astăzi,
Vecinașul meu Românul
«E la moară dus cu grăul,
Țucu-i talpa și piciorul!

Știu că are, mînc-o toată,
Jumătat-de clisă-ntreagă;
«Haid, eu plec să văd de dânsa,
Da de fac o leac de treabă.

Și țiganul sări iute și se duce la vecinu
Dar urcând cu frică scara, tremura cu
[dânsul podu.

Când văzu el sfânta clisă,
Atârnată lângă horn;
Sărutând-o 'n grabă mare,
A mușcat din ea un corn:

«Vai dar bună-i, duc'o toată
Să 'ndulcim cu ea curechiul;
«Să trăim de astă dată,
Mai bine ca și Vlădicul,

Dar văzând că îi foarte grea,
Implântă în ea cuțitul;
Zicând: «N-o duc toată
Ca să aibă și vecinul!

Opri croind la călchie;
Șoptea bângând în straiță:
«Asta îi bună că îi grăsuță,
Oi mânca la dimineață.

«Astalaltă la hurhuna,
Doar să-o satura flămânda.
«Iară aste trei, de o palmă,
La purdei, mancei osânda,

Și croind țiganul nostru,
Șapte dărăbele (falințe) mari;
A furat din clisa întreagă,
Jumătate și un pătrari

ficații în preț de 16 mii de coroane; a doua zi notarul a fost găsit mort într-o pădure.

— **O grevă sângeroasă.** Marea nenorocire a minerilor (muncitorilor băieși) dela Courrières din Franța, nici acum nu a încetat de a agita populația. Muncitorii exploatați într'un chip atât de neomenos de către capitaliști, stăpânii lor s'au pus în grevă. Peste 40.000 de muncitori stau sau în fața muncii plătite rău sau între o mizerie neșfârșită. Ei s'au revoltat în contra domnilor cari nu știau decât să trăiască pe sudoarea muncitorului năcăjit. S'au întâmpnat ciocniri între muncitori și autorități. Nevasta unui muncitor care s'a pus în slujba domnilor, muncind a fost insultată și silită să falfăie steagul roșu. Când prefectul și un colonel s'au ivit, ei au fost întâmpinați cu strigăte de »Trăiască revoluția! 1000 de muncitori au atacat locuința directorului societății de mine, și nevasta acestuia a fost silită să fugă. Muncitorii au aprins după prânz mai multe case. Ministrul de interne a plecat la fața locului.

— **Petrecere impozantă.** Luni a doua zi de Sf. Paști, s'a dat cum nu se poate mai bine o petrecere cu două reprezentațiuni teatrale, prima »Peatra din casă», comedie într'un act de Vasile Alexandri, iar a doua »Paracliserul», operetă într'un act; predate de bravi tineri comercianți și meseriași din Șiria, la care au participat un număr public din loc și jur.

În prima reprezentație toți diletanții și-au predat rolurile de o raritate, remarcând însă pe dna Sofia Popovici, cu rolul de Cucoana Zamfira, văduvă, care cu mișcările-i plăcute a făcut publicul de față să simtă, că și din pătura meseriașă română se poate afla persoane, care să aibă mișcările și dorul impunător de teatru românesc. Nu-mi uit a lăsa nici pe dragălașa dsoară Aurelia Șevici cu rolul de Marghiolița, fica ei, pe care l-a predat cu mare efect și drag. Toată lauda.

În a doua reprezentație s'a arătat adevărată artă teatrală, dl Ioan Secheșan în rolul de Florin, tinăr țaran, dragălașa dsoară Elena Faur, în rolul de Florica, tinără orfară și dl Ioan Rezman, în rolul de Colivescu paracliser, (clopotar), toți trei s'au produs foarte bine cu rolurile lor potrivite pentru fiește care. Laudă i-se cuvine, asemenea și dlui conducător Iuliu Doboș, care le-a potrivit diletanților toate rolurile ce li-s'au cerut, mai ales plăcuta dsoară Elena Faur, cu mișcările-i impunătoare, reprezentată fiind în fața binei îmbrăcată în haine de Vivandieră cu ochii plini de duioșie și curaj și-au predat rolul cu așa efect, încât tuturor celor de față li-a căzut la inimă dragălașa arătată și dorul de diletanță adevărată cu care s'a reprezentat. La aplaudăturile furtunoase

Să sculă cu greu în talpe,
Că'l trăgea străicuța jos;
Și zise lingând pe palme:
»Doamne iartă-mă că-i post!»

După-atâta osteneală,
Petrecură și țiganii;
Paști bune și unsuroase.
Tocmai cași și Români,

Dar' în ziua Paștilor,
Românașii năcăjiți;
Cei cu clisa și cu porcul,
Blastămând dădeau crițari.

Iar țiganii cași dânșii,
Primind crițarașii lor;
Li trăgeau din vârful limbii,
La sudălmii cu ei în chor.

Petru I. Binchiciu.

O PRIETENIE.

S'a întâmpnat, că »rușinea» a plecat în lume. Mergând pe drumul cel fără sfârșit se întâlnește cu »dragostea», care o întreabă:

— Cum te cheamă și unde te călătorești?
— Dar tu cine ești de mă întrebi? îi răspunse »rușinea».

— Eu sunt »dragostea», inima fecioarelor copile.
— Eu sunt »rușinea» și am plecat să-mi caut o tovarăse.

— Tovarășe îți pot fi numai eu, haidem să plecăm împreună.

Și au plecat...

Și unde-i »dragostea» acolo afli și »rușinea»
Dar »dragostea» tot mai viclenă: de multe ori fugă și lasă numai »rușinea». Miozotis.

cu toții s'au arătat de mai multe ori în frunte cu dl conducător.

Laudă meritată conducătorului precum și tinerilor meseriași șirieni. *Un participant.*

— **Aur.** Mereu să găsește aur în locurile locuite de români, ca să se îngrașe străinii. În hotarul comunei Zorlențu-mare, comitatul Caraș-Severin s'au găsit vine bogate de aur. Locul proprietatea societății trenurilor de stat Austro-Ungare.

— **Lucruri slabe.** Primim următoarea știre din Stolniț: Aseară au ținut kossuthiștii adunare în Teuș. Puțini șusteri i-au întimpinat. Vorbirile ca de obicei șoviniste. Una mă miră, că învățătorul pensionat și gazdă mare Ștefan Crișan, a luat parte la tãmbălăul lor, ba ce-i mai rușinos a vorbit în românește recomandând programul candidatului kossuthist. Până acolo am ajuns, ca acum când toți trebuie să fim la locul nostru adevărat spriginând candidările naționale, el să se facă coadă la poporul kossuthist. Pe toți Români de bine i-a scandalizat purtarea acestui mameluc. Așteptăm ca și cei rătăciți să se îndrepte.

— **Mulțămită publică.** În numele comunei bisericești din Brestovaț (Aga) vin și pe această cale a aduce mulțămirile cele mai sincere evlavioșilor creștini Dimitrie Olarescu și soția Măria locuitori din Lugoș, cari atât în anul trecut cât și în anul acesta s'au milostivit din puținul lor avut, au jertfi pe altarul Domnului acoperind spesele avute pentru cele necesare în biserica noastră gr. or. din loc, la sărbătorile »Invierii Domnului».

Rugăm pe atotputernicul Dumnezeu ca să le înmulțească cu îmbelșugare avutul și agoniseala lor și să le lungească firul vieții lor până le cele mai adânci bătrânețe.

Noi cu alta nu le putem răsplăti de cât cu un: Doamne primește jertfa aceasta întru jertfelnicul Tău cel mai presus de ceruri, primind pe robii Tăi Dimitrie și Măria, întru împărăția Ta, precum ai primit pe nemernicul, carele pe tine Dumnezeu crezându-te a fi, Te-au răstignit pe lemn Brestovaț, Aprilie 1906. Filip Vuia, paroh.

— **Din Zaoalț** ne scrie părintele Ambrosiu Popescu, că credinciosul creștin *Leontin Pecicanu* pădurar a dăruit sfintei biserici cu ocaziunea sărbătorilor un policandru în preț de 40 de coroane. Parochul, în ziua paștilor, după slujbă, a dat mulțămită dăruitorului pentru acest dar frumos și evlavios, urându-i viață îndelungată.

— **Dreptatea omului sărac.** Ziarul »Dresdener Volksblatt» scrie despre un lucru ce te îngrozește. Lângă Pattendorf trăia foarte mulțumit economul Metzner cu soția, și cu 4 copii ai săi, dintre care cel mai mare, fetica de 14 ani era foarte frumoasă. Muncitorul voia cu tot prețul să-și dea fata la învățătură a și dus-o la o școală din Drezda.

În dosul internatului unde era dată fata în îngrijire, era loc de plimbat. Aici se învăteau și mulți lineri între ei și copilul fabricantului Radener. Acest copil, deși numai candidat de avocat nu-și bătea capul cu nimic, decât a ști a cui e Paula și de câți ani e. Când a știut, că e numai de 14 ani a zis în mod batjocoritor:

— Atunci voi mai așteptă.

A și așteptat. Și nu înzadar. Sărmana fată dela sate, curată la suflet s'a îndrăgostit în tinărul frumos îmbrăcat. Și când aceasta n'a trebuit să aștepte nici n'a așteptat. Și biata fată n'a voit să spună nimărui despre pasul greșit. A încercat în tot modul să nu se știe nimic. Și-a plătit această tăcere prin moarte.

Pe patul morții a mărturisit însă totul. Bietul tată a dat în judecată pe nemernicul, fost ucigaș al fetei sale, dar tribunalul nu i-a dat dreptate zicând, că nu se poate adevări, că Radener să fie păcătuț.

Asta-i dreptatea ce i-se dă sărmanului om.

— **Magazin de stofă de fabrică, Leichner și Fleischer, Pécs.** În magazinul exclusiv de stofă de fabrică se află de vânzare 3 metri stofă de lână pentru întreaga îmbrăcăminte bărbătească, dela 3.30—4.40—6.60 floreni în sus până la cea mai fină.

Pentru provincie trimitem bucuros probe. *Leichner și Fleischer, Arad, Szabadság-tér 17 Telefon 475.*

— **Atragem atențiunea On. public asupra anunțului din numărul acesta al firmei bine repute și solide de giuvaericeale a lui Francisc Weinberger din loc.**

— **Dăruiri.** De sfintele sărbători ale Invierii Domnului din a. c. mai mulți credincioși ai comunei noastre, din adevărată pietate au adus st. noastre biserici următoarele daruri: Marta Birău a făcut un stihar pentru ministranți în preț de 6 cor. Maria Babescu a făcut, din lână, un măsaiu frumos pe st. prestol în preț de 16 cor. Iar la procurarea unui rând de ornate bisericești de sărbători, pe coala de colectă lansată în sânul parohiei au venit în ajutorul st. biserici următorii: Sofia Crișmariu, preoteasă cu 10 cor. Ion Bășanianțu 10 cor. Constantin Bășanianțu 5 cor. George Bășanianțu 10 cor. v. d. Maria Luca 20 cor. Cuzman Babescu 5 cor. v. d. Elena Pepa 2 cor. v. d. Maria Sobotelean 2 cor. Mircu Petrov 2 cor. v. d. Anca Birău 2 cor. v. d. Roza Birău 2 cor. George Birău, senior 1 cor. Rada Veisin 1 cor. 30 fil. Atanasie Căndea 1 cor. George Beldea 3 cor. Ioța Nicolici 2 cor. Ana Iancovici 2 cor. Dimitrie Bășanianțu 2 cor. Iuliana Birău 80 fil. Stanca Damianov 20 fil. v. d. Marta Per 1 cor. Ion Putin 1 cor. Rachilia Putin 40 1 Iuliana Jucu 1 cor. Petru Tașcă 1 cor. Maria Tașcă 1 cor. De tot: 88 cor. 90 fil. Aducând dăruitorilor mulțămită și pe această cale, rog pe Atotpotintele: să le răsplătească cu darurile sale cele bogate! Bărâteaz, la 5/18 April 1906. În numele comitetului parohial: Nicolae Crișmariu, paroh.

Citim în »Telegraful Român», că I. P. S. Sa Metropolitul Mețianu, și dnii: Partenie Cosma, Coriolan Bredicean, Gheorghe Pop de Băsești, Vasile Lucaciu, Dr. Teodor Mihali au fost primiți în audiență de dl ministru președinte.

Așteptăm să aflăm rezultatul consultațiunii.

Economie.

Arad, 20 Aprilie 1906.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Cota oficială pe ziua de 19 April.

INCHEEREA LA 12 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906 (100—clgr.)	16:50—16:52
Secară pe Aprilie	13:50—13:52
Orz pe Aprilie	15:82—15:84
Cucuruz pe Mai	13:32—13:34
Grâu de toamnă pe 1906	16:58—16:60

INCHEEREA LA 5 ORE:

Grâu pe Aprilie 1906	16:55—16:56
Secară pe Aprilie	13:56—13:58
Ovăs pe Aprilie	15:42—15:50
Cucuruz pe Mai	13:36—13:38
Grâu de toamnă pe 1906	16:68—16:70

Târgul de porci din Kőbánya.

De prima calitate ungară: Bătrâni, grei părechea în greutate peste 400 kgr. — — — fil.; bătrâni mijlocii, părechea în greutate 300—400 kgr. — fil.; tineri grei în greutate peste 320 kgr. 125—127 fil.; calitate sârbească: grei părechea peste 260 kgr. 120—126 fil.; mijlocii părechea 240—260 kgr. greutate 121—122 fil. Ușori până la 240 kgr. 116—118 fil.

Redactor responsabil: Sever Bocu.
Editor proprietar: George Nichin.

A apărut și se află de vânzare la administrația »Tribunei»

Chestiunea de naționalitate.

De Br. Eötvös Jozsef,

tradusă de Sever Bocu.

Prețul 2 coroane plus 10 fileri porto.

La administrația »Tribunei» să află de vânzare următoarele cărți:

»La Roma» de Russu Șirlean Cor. 2.— plus 10 fil. porto	
»Povestiri și schițe» de S. Seoula 1.—	5 " "
»Nuvele» de Emil Zola Cor. 0.40	5 " "
»Școlarul declamator»	0.50 " 5 " "
»Stropi de rouă»	1.— " 10 " "
»Aur» Const. Hodoy	1.50 " 10 " "
»Telegrame» farză în 8 acte	0.80 " 8 " "
»Amical Poporului» T. Vuiculescu,	1— " 10 " "

În atențiunea onoratului public!

Din cauza **mutării** prăvăliei mele

din 1 Mai 1906

◀ în palatul Eliza Fischer, ▶ lângă croitorul englezesc Sugár József
vând cu preț foarte redus, cu cel mai mic preț acceptabil
 toate obiectele aflătoare în magazinul meu, ca crilante, pietrii scumpe,
 oroloașe de bărbați și de dame de aur și de argint, de Geneva veritabile
 de prima calitate, garniturile de masă etc.

Poftiți și vă convingeți!

Cu deosebita stimă:

Weinberger Ferencz.

Simboale din „TULIPAN“ de
argint în formă artistică.

Berger Gyula

— farmacia
„la Sta Eli-
sabeta“ —
— ARAD.

Recomandă mult căutatele sale preparate:

Săpunul spermatic »Sf. Elisabeta« cu efect sigur asupra pielii, pre-
cum și contra pistruilor ca mijloc
de înfrumusețare și reconstruirea pielii: — o bucată mare 60 fleri.

Pudră »Sf. Elisabeta« (roza) articol admirabil pentru menținerea fru-
museții, de tot inofensiv. Se poate căpăta
în culoare albă, roză și crem: — o cutie 90 fleri.

Apa de dinți »Sf. Elisabeta« recomandabil în special celor cu dinții
râi. Rumenește gura, întărește gingiile,
sistează durerea de dinți și oprește stricarea dinților: — un flacon 90 fl.

Apă de iorgovan pentru frumusețe »Sf. Elisabeta« Articol foarte iubit
de dame. Se poate
căpăta în culoare albă și roșie. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 cor.

Leac contra reumei și răcelei »Sf. Elisabeta« Leac cu efect sigur con-
tra reumei, răcelii, ischias,
deas. menea contra durerii de cap. câteva fricțiuni ajung, pentru ea și cea
mai mare durere să înceteze. Un flacon mic 1 cor., un flacon mare 2 cor.

Spirit pentru păr »Sf. Elisabeta« Sistează căderea părului și formarea
de mătreacă o împiedică radical. —
Prețul: — o sticlă mică 1 cor., o sticlă mare 2 cor.

Alifie pentru păr. Promovează creșterea părului și îl face foarte un-
dulos. — Un flacon mic 1 cor., unu mare 2 cor.

Ceai minunat pentru pept »Sf. Elisabeta« contra tusei, troahnei, fri-
gurilor de stomac și boa-
lelor de gât. — o cutie 30 fleri.

Eter pentru bățături. Delătură în scurtă vreme fără durere ori-ce
bătucire a pielii, ori bățături. O sticlă e de
ajuns pentru delăturarea celor mai mari bățături. — O sticlă 70 fleri.

Apoi, tot felul de aromatice, specialități din țară
și străinătate, medicamente pentru animale, pen-
tru porci, vite și galițe.

5 Cor. și . mai ..mult.. pe . zi!

Societatea de cioraperie de casă.

Se caută persoane de ambele sexe, la mașina noastră. Lucra simplu
și lute, — pentru întreg anul acasă. Nu se cere nici o cunoștință
de mai înainte. Depărtarea nu are a face. Lucrul îl cumpărăm noi.

Societatea de mașini pentru cioraperie pentru lucrat acasă.

THOS. H. WHITTICK & Co.,

Budapest, IV. Havas utca 3-365.

PRAG, Petersplatz 7,-365.

IN ATENȚIA CELOR CE ZIDESC!

Wandracssek Ignác

zidar cualificat și antreprenor de zidiri

Arad, strada Választó nr. 62. b.

Se recomandă p. t. publicului din loc și provincă, pentru orice
fel de lucrări în această branșă, ca: case de chirie, case par-
ticulare, vile și zidiri economice, asemenea primește și repa-
rare ade zidiri vechi, pe lângă garanța și prețuri foarte estine.

Planuri și bugete face pe prețuri convenabile.

Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“

Recomandă specialitățile feul ca
din magazin și admirabilele rite:
bandage și diferite preparati, sale

Cremă de lăcrămioare: preparat superb, delătură pistruil, sgrăbunțe, spuse, sbircituri și necurătenii de pe față. Flacon 1 cor.

Săpun de cremă de lăcrămioare: articol colonial care combinat cu crema, rumenește și susține frumusețea feței. Buc. 70 fil.

Pudră de lăcrămioare: pregătită din materii cu totul nesticăcioase — care împrumută feții o culoare foarte plăcută fără
ca să se poată vedea. O cutie, 1 cor. 20 fleri.

Prafu de dinți a lui Dr. Kabdebó: ajutoră frumusețea dinților foarte și în urma compoziției bune nu atacă smalțul
dinților. O cutie 1 cor. 60 fleri.

Fluid stomatic Salicyl: folosește mult la întărirea gingiilor, alungă mirosul neplăcut al gurei și împiedică stricarea dinților.
Alifie »Coroană« pentru față, 70 fil., 1.40, 1.68 fil. Săpun »Coroană«, buc. 80 fil. Spirit pentru păr, sticla 2 cor. Alifie contra ochiu-
rilor de găină, sticla 70 fil. Apa de gură și praful de dinți »Papp« 1.60 fil și 1.20 fil. Regeneratorul părului, sticla 1 cor.

Preparatele se capătă tot-
deauna proaspete — la **Spiteria lui Vojtek Kálmán „a Magyar Koronához“** colțul dela András-
sy-tér și Petőfi-n. **Arad.**

Asigurați contra focului: case, bucate, mobile, vestminte, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesce oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal, — și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fiș, rente, restre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în situa morții întâmplată;

2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;

3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, reeviste ș. a. prin spargere;

4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz, ovăș, viță (vinea), plante industriale: cânepă, in, hîmel, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și ceruiale mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 599.

Asigurați contra grindinei: cucuruzul, grâul, secăra, ovăzul și toată economia!

Asigurați: viața, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Asigurați contra furturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Serviciul prompt și conștientos!

Unde se adună Românii? La hotel „Palatin“

care e aranjat din nou în modul cel mai modern, cu odăi curate, foarte elegante și foarte eftine.

Unde e locul de întâlnire al inteligenței române în deosebi?

In restaurantul hotelului „Palatin“ al lui Ignatie Pașca.

Unde poți căpăta bere veritabilă de — Schwechat?

In restaurantul „Palatin“ al lui Ignatie Pașca.

Unde poți afla, în Arad, cele mai bune vinuri și beuturi?

In restaurantul „La Palatin“

Unde poți căpăta, în Arad, cele mai bine găsite mâncări?

Tot la „Palatin“, la restaurantul lui Ignatie Pașca!

Și tot acolo, în fie-care Sâmbătă, se capătă cirnați proaspeți și carne de porc. Abonamente se fac cu prețuri din cele mai convenabile.

Serviciul prompt și conștientos!

Anunț!

Am onoare a aduce la cunoștință că am deschis în Arad, — strada lemnului (Fa-utcza) — No. 1. o fabrică de mașini agronomice

sub firma înregistrată la tribunalul comerial

VULCU J. MAXIM

Dispunând de mijloace îndestulătoare și sprijinit pe experiențele mele extinse făcute în

o o Austroungaria, Germania și America o o
mă aflu în plăcuta poziție a produce și servi pe onoratul public
o o o cu tot felul de mașini agronomice o o o
din material de prima clasă și pe lângă prețurile cele mai avantajoase. o o o

In special fabric, diverse mașini de sămănat, secerat, sfărâmătoare de cucuruz, mașini de săpat, de tăiat nutreț la vite, ciururi, pluguri (Șeitană), prese de vin, pompe precum și alte articole de pivnițarie și instalațiuni de mori, joagăre și țiglarii miel și marl, după cele mai moderne și mai practice sisteme recunoscute în branșele mașinăriilor sus numite.

Procur, mijlocind prețurile cele mai avantajoase, mașini de abor și treerătoare, motoare de benzin, petrolen, spirit sau gaz, garantând totdeauna, atât de construcțiunea mașinilor cât și de materialul cel mai bun.

Efectuez totdeauna lucruri de lăcătușerie și tot felul de reparaturi de mașini,

cu prețuri foarte moderate, pe lângă serviciu cinsit și prompt.

Expositură în Toracul-mic.

Filiață în Buziaș.

„TIMIȘIANA“

instituit de credit și economii
societate pe acții în Timișoara.

Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.000.000.
Capital de fond Cor. 560.000. Fond de rezervă Cor. 150.000.

Primește depuneri spre fructificare și dă deponenților 4½%, după depuneri peste 20000 cor. cu abdicere de 90 zile 5% interese netto. Darea de venit după capitalul depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plătesc fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face pe cale postală, și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare precum și amortizaționale în modul cel mai culant.

Direcțiunea institutului.

Cabinetul pistriț.

S'a constituit cabinetul pistriț. Unul câte unul, persoane «marcante» chemat a zidi pe socoteala noastră «statul național maghiar unitar». Fiecare ministru e de alta convingere politică, dar asta nu-i împedecă să pășească în deplină solidaritate împotriva noastră. S'au împăcat în ultimul moment pe pielea noastră, cum se zice. *In cele interne au căpătat mână liberă.* Unde mai sunt apoi celelalte condițiuni pe cari convenita precauție i-a împedecat să le spună pe față. Se înșeală acela ce crede, că guvernul acesta ar cuteză să dea pe față acum înaintea alegerilor toate «condițiunile păcii». Atât de rafinați politicieni sunt aceștia, că nu-și vor tradă toate scopurile înainte de a-și înjgheba majoritatea necesară. Dar putem fi pregătiți la cele mai rele. Coaliția o știe prea bine, că în cercurile naționaliste n'are teren. Dar vrând să nimizească partidul liberal, ca să-l înlocuiască cu un altul mai șovinist, va trimite «partidul constituțional» (a lui Andrássy) prin cercurile noastre. În Budapesta ei ne strigă moarte, dar acum vor da pe blânzii. Sperăm însă, că nu se va afla nici un Român care să întinză mână de ajutor celor mai mari dușmani ai poporului românesc. Deviza să ne fie: să ne curățim cercurile de bălării; numai candidații naționaliști să aibe prospecte de învingere. Pân' acum ni-au înjurat, batjocurit, disprețuit — a sosit acum vremea să le plătim. Alegerile de deputați sunt dejă orânduite. E sigur, că se vor arunca asupra cercurilor naționalităților. Dar dacă fiecare alegător român n'a făcut altceva decât, că le arată ușa cortesilor coaliției și-și dă votul pe candidatul partidului național, atunci și-au făcut dejă toți datoria. Alegerea de față va dovedi încât inteligența română va fi la înălțimea chemării ei.

Alegerea aceasta va face epocă în istoria poporului român. Ori învingem la alegeri în cercurile românești și prin aceasta viața națională se deșteaptă la o nouă viață, ori cădem cu rușine, poate pe veacuri întregi. *Și fiind mare primejdia, pentru că e mare rizicul, cunoștința aceasta trebuie să ne dea putere și stăruință ca cu puteri unite să zădărniciim tendințele păcătoase ale politicianilor șoviniști.* Dacă nici primejdia ce ne amenință acum, nu e în stare să ne unească într'o singură falangă străbătută de idealul național, atunci conducătorii noștri dovedesc nu numai lipsa de înțelepciunea politică, ci nici nu merităm schimbarea în mai bine a stării noastre ticăloase.

Să ne aducem numai aminte, că sunt atâtea acțiuni luate în plan de guvern — aproape toate împotriva noastră — chestiuni așa de însemnate sunt la ordinea zilei, că în aceste împrejurări fiecare român, numai întărind partidul național român își poate împlini datoria. Iar cei ce nu vreau, ori nu știu să expună, dee-se cu frățască dragoste, la o parte și întinză mână de ajutor celor cari știu și vreau să lupte în interesul poporului român.

Să ne aducem aminte, că acest cabinet pistriț, a cărei membri au luat poziție totdeauna contra votului universal, nu va îngădui, ca noi să ne ocupăm locul ce cu drept ni se cuvine în parlament. Un partid politic ni-e tot așa de mare dușman ca celalalt. Drept aceea nici să nu pactăm cu nimeni, să nu ne încredem nimăruia. Ame-

nințările nici unuia să nu influențeze asupra convingerii noastre. Noi numai prin propria putere putem deveni factori politici de cari trebuie să se ție seamă; să nu contăm deci la sprijinul altora. Pe de altă parte noi nu putem aprobă stările de față, prin urmare nici nu le putem da sprijinul nostru. Ba chiar din contră, după ce aceiași oameni stau azi la putere cari vesteau și vestesc așa numitele «garanții naționale» ca idee conducătoare în reforma electorală, bine să avem seama, că lăsându-ne bătuti acum, ne vor scoate, pentru totdeauna din parlament. Este doar lucru știut, că Andrássy n'a voit nici odată votul universal. Și vot universal, cabinetul acesta nici când nu va face, ci va lărgi numai dreptul electoral — în detrimentul nostru.

Să nu uităm în fine, că programul acestor domni este statificarea instrucției și maghiarizarea pe întreaga linie. Și că un archișovinistameleon politic a ajuns în posesiunea portofoliului cultelor. Primejdie amenință deci autonomia noastră bisericească, școalele noastre, viața noastră.

Dacă mai este un grăunte de viață în acest popor, dacă multe certuri dintre frați n'au nimic în încă cu desăvârșire moravurile politice ale conducătorilor noștri, atunci poporul acesta va da în alegeri un demn răspuns la acest fel de rezolvire al crizei. În cazul acesta, vom putea da mulțumită, că a ajuns coaliția la putere, pentru că faptul acesta va uni sub un steag pe toți Românii. Dacă însă nu vom începe a face politică de persoane în aceste momente de toată seriozitatea, săvârșim o așa mare greșală de tact, prin care pe vecie putem pierde și lucrurile ce ne-a mai rămas.

Jurnaliști! A voastră e prima datorie de a orientă publicul român și a îndemna la solidaritate inteligența, pentru că în solidaritate e puterea! Și când un popor își teme cea mai scumpă a lui comoară, e în stare să producă o așa putere, care să pună în uimire lumea. Să-i luăm deci între focuri pe candidații coaliționiști și să-i alungăm din cercurile noastre — pentru că nu sunt vrednici de încrederea noastră. Iar partidul național român grăbească cu candidările, pentru că termenul e scurt și vreme de perdut nu e.

Prostie și răutate. După prostia de eri, că guvernul părtinește pe candidații noștri, azi vine «Magyar Szó, cu o nouă insinuare, — cu scopul să facă pe guvern să ia față de noi măsurile cele mai aspre. Anume zice, că noi naționalitățile nu ne-au mulțămît cu cele 30 de mandate ce ni-a oferit guvernul, ci am cerut 50. Impreună cu Sașii și Croații am ajunge opoziție de 100 de oameni. Bine-ar fi! La luptă numai!

La curtea cu jurați. Pe Vineri e pus termen pentru procesul intentat colaboratorului nostru Sever Secula, pentru articolul, «Canal și beton». Dl S. Secula a și plecat să dea față cu acei judecători drepti, cari se vor rosti intrucât este vinovat și intrucât a păcătuit. Apărător e dl I. Papp.

Expozițiunea din București și guvernul ungar. Dl Ministru ung. de interne a adresat Comitetului central al «Asociațiunii» din Sibiiu o scrisoare datată din 11 Aprilie a. c., prin care declară, că în vederea neînțelegerilor ce le-a avut de urmare ordinațiunea Nr. 156 din Martie a. c., prin care «Asociațiunea» a fost oprită dela aranjarea Pavilionului etnografic al Românilor din Ungaria la Expozițiunea generală română din București, — se vede îndemnat a enunța,

că este învoit ca «Asociațiunea» sau alte societăți să împrumute obiectele ce le posed Comisariatului general în scopul de a le expune și ca particularii să participe la Expozițiune; oprește numai ca societățile să figureze ca expozanți. Cere mai departe, ca să nu se expună obiecte de caracter demonstrativ contra statului ungar. Această revenire a guvernului asupra nefericeitei ordinațiuni a dlui Kristóffy, care a provocat atâtea nemulțămiri, credem că va face o bună impresiune atât dincoace cât și dincolo de Carpați.

Complect! Toate biletele vindute! Pe când la noi să candidează cei mai buni ai noștri, guvernul nu-și alege oamenii, — ci-i primește așa cum vin, pe rând, fie bun, fie rău. Tocmai ca la tramvai, ori la circus. Cine vine mai întâi, capătă bilet de alegere. Astfel s'a putut întâmpla, că Makay Bácsi, săcuiul, cel mai cuminte din satul lui (al proștilor) nici nu o să aibă contra candidat, alții, fruntași cu merite adevărate pentru Unguri, nici nu pot candida. Numai astfel s'a putut întâmpla caraghioslicul, că pe ușile localităților partidului Kossuthist, s'a pus o tăbliță cu inscripția:

«Toate cercurile ocupate». Curat comedie un-gurească! De n'o fi acum fericit maghiarul, n'o fi cât îi lumea.

ELECTORALE.

Adunarea pentru candidarea deputatului național în cercul Șiria.

Luni 14/IV a II zi de sftete Paști s'a ținut în Șiria adunarea pentru candidarea deputatului național. Când s'a auzit acest lucru, o mulțime de popor s'a adunat de pe toate satele în Șiria la casa națională, unde s'a designat locul pentru adunare, dar fiind acest loc prea mic pentru miile de alegători și alți curioși, — adunarea s'a ținut în liber, înaintea bisericeii gr. or. O mare de oameni acoperea strada și aclamau pe fostul deputat...

La 3 oare dl președinte al clubului național dr. I. Hotaran a deschis ședința și dat cuvânt învățătorului Iuliu Groșorean, care cu obicinuita oratorie a însuflețit pe ascultători până la culme — lucru care nu a plăcut preiorului cercual Faragó, care era de față și care l-a întrerupt pe vorbitor, reflectându-i că agitează poporul bagseamă pentru că a vorbit publicului ca să fie bine înțeles.

A întrebat apoi poporul de nou care este persoana pe care o dorește să-l reprezinte, iar poporul ca dintr'o gură a aclamat de candidat pe fostul deputat național dr. Stefan C. Pop.

S'a ales apoi o comisie de 3 inși care s'a dus să-l invite pe dl candidat, ca să se prezenteze poporului.

După câteva minute s'a și prezentat vorbind poporului despre cele petrecute în Dietă și atrăgându-i băgarea de seamă asupra lupilor, cari ar voi să între în turma națională. A vorbit apoi pentru Germani — Germânește, iar pentru Maghiari — în limba lor.

La urmă președintele dr. Iac. Hotaran încheie ședința și pofteste poporul ca să se depărteze liniștit către casă, căci dl candidat încă merge acasă și peste puțin timp iarăși va veni în mijlocul lor. Atunci între mii de «să trăiască», poporul strigă, că-l petrece la gară cu mic cu mare, ceea ce s'a și întâmplat. Iar dl candidat în frunte încungiurat de protopopii locali de o pleidă de advocați și iuriști apoi preoți și învățători urmați de o mulțime de tot mare cu banda în frunte au plecat la gară pedestru între cântări și aclamări nesfârșite, lucru care a băgat spaimă în dușmani.

La gară ajungând s'a încins o horă de-ți era mai mare dragul se vezi cum e Românul în veselie, când sperează să-i se îplinească dorințele drepte. Hora — mare — s'a continuat până a sosit trenul dinspre munții Moșilor, — când apoi ne-am despărțit cu dorința și cu încrederea în puterea noastră de izbândă.

Dzeu să ajute!

Dr. Stefan C. Pop va țineă vorbireă de program în comunele:

Chirechiu Vin. 20/IV n. la oarele 11 a. m.
Covasinț Săm. 21/IV » » » 4 p. m.
Pâncota Dum. 22/IV » » » 10 a. m.
Agriș » 22/IV » » » 2 p. m.

In cercul Boroşineu. *Boroşineu, 16 Aprilie.* In fața alor 2000 Români din Ineu și comunele vecine și-a rostit azi după amiază la 4 ore vorbirea de program candidatul național Dr. Ioan Suci. A vorbit apoi Dr. Teodor Burdan. Reușita sigură. Contracandidat va fi ori baronul Solymosy ori un afirmativ Român, cu numele Petkovici István, profesor emeritat și redactor la fișuca «Aradmegyei Hirlap». Incearcă sârmanul.

In cercul Pecica. *Pecica, 17 Aprilie.* Azi la 3 ore s'a ținut adunarea de candidare în Pecica, unde a escurs și fostul deputat Dr. Ioan Suci, care a vorbit poporului. După vorbirea de program a candidatului, a rostit și preotul Dr. Barbu o frumoasă vorbire însuflețitoare.

Vineri după amiază a ținut aici și partidul 48-ist adunarea de candidare pentru deputat dietal, sub prezidiul lui Verner Márton și contele Károlyi, în prezența a 40—100 alegători. Adunarea a proclamat prima oară de candidat pe contele Károlyi; dânsul însă n'a voit să primească candidatura și așa apoi la recomandarea lui, s'a proclamat de candidat Vársrhelyi Dezső, mare proprietar.

Din poporul nostru n'a fost nici unul prezent.

Russu Șirianu între alegători. De Sâmbătă candidatul cercului Chișineu este între alegători. Sâmbătă a fost în *Chișineu* iar Duminică, la Paști în *Chereluș*, unde a luat parte la slujba dumnezeiască și după amiază s'a întreținut cu poporul. D-sa a fost oaspele părintelui protopop G. Târziu.

A doua zi de Paști a ținut adunare populară în *Șepreș*. Intru întâmpinare i-au ieșit călăreți și un lung șir de tineri. In fruntea poporului erau preoții C. Ursuț și Iosif Vuculescu. Preotul Ursuț a ținut o însuflețită vorbire, cărei dl Russu i-a răspuns între strigătele de bucurie ale poporului. La amiază a fost masă la părintele Vuculescu iar seara cină la părintele Ursuț.

Adunarea s'a ținut în fața casei comunale și a deschis-o părintele *Ursuț*, printr-o vorbire în care a adus laude luptei naționale purtate de dl Russu Șirianu. Arată iubirea poporului pentru fostul deputat și-l asigură de nestrămutata credință.

A vorbit o oră întreagă dl Russu. Poporul l-a ascultat cu evlavie și l-a aplaudat cu nespuse căldură.

După vorbire dl Ursuț l-a rugat să primească a fi candidat și în viitor. Dl Russu declară, că primește, iar poporul îl aclamă.

Urmat de peste trei mii de suflete, încunjurat de preoți și învățători, candidatul a mers dealungul satului până la casa dlui Vuculescu, unde în curte iar a mulțumit poporului pentru semnele de iubire, ce i-a arătat.

Martii, însoțit de preoții Ursuț și Vuculescu, dl Russu a fost în *Talpoș*, *Vadaș* și *Mișca*, unde pretutindeni l-au primit cu dragoste și s'au legat oamenii a luptă pentru biruința steagului național.

Martii după amiază s'a ținut în casa dlui Veliciu, *Chișineu*, o conferință a fruntașilor din toate satele. Cu mare însuflețire și unanim l'au proclamat candidat; dl Russu a mulțumit pentru încrederea ce i-se arată și a pus făgăduință a luptă pentru promovarea cauzei naționale.

Iată unde și când va ține dsa adunare populară:

Mercuri, 18 Aprilie	orele 10	în Mișca.
Duminică, 22	»	» Sinitea.
»	»	» 12 1/2 » Zarand.
»	»	» 4 1/2 » Cinteiu.
»	»	» 5 1/2 » Nădab.

Din cercul Chișineului. Insuflețire mare, pretutindeni. Românii noștri au primit cu mare bucurie candidatura domnului Russu Șirianu și nici nu vor să audă de alta străină. Cu atât mai puțin de Lázár Zoárd, căruia un fruntaș din Nadab (Manea) i-a și spus că n'are ce să tragă nădejde. Credința tuturor este că *Russu Șirianu va ieși învingător.*

De altminteri înșiși Ungurii, știu și sunt convingși că Lázár Zoárd va cădea, cum a mai căzut de două ori și cum a căzut și Csukay.

Martii după amiază, când au ținut sfat. s'au și despărțit fără să poată candida Lázár Zoárd n'a vrut să primească, zicând că *și așa are să cadă.* Așa seara l'au putut îndupleca să primească, să nu rămână chiar de rîs: fără candidat.

Candidatul român printre alegători. Russu Șirianu, însoțit de dr. C. Ardeleanu și de primarul Ioan Memetea (Chișineu), a sosit Mercuri dimineața la Mișca, unde se ținea sărbătoare pentru ocrotirea de grindină a câmpului. Tot satul era la biserică și s'au dus apoi la hotar cu litia. Russu Șirianu a luat parte la toate, iar după sfârșirea slujbei dumnezeiești s'a ținut adunare în fața bisericii.

Adunarea a deschis-o veneratul preot *Ioan Avram*, care în cuvinte calde mulțumește dlui Russu pentru bucuria ce a făcut poporului venind în mijlocul lui. Face cunoscut ținta adunării: să se arate, că și la alegerea dela 30 Apr. Românii adevărați trebuie să lupte pentru alegerea dlui Russu, pe care-l roagă să vorbească poporului.

Russu Șirianu, aproape o oră arată poporului pricina, pentru care e chemat iar la vot și însemnătatea acestor alegeri. Vorbește de asemenea despre luptele purtate în Dieta țării. Poporul l'a ascultat cu luare aminte și multă dragoste frățească.

A vorbit apoi preotul *T. Pinter*, îndemnând cu tot dinadinsul pe toți să voteze pentru Russu Șirianu, ceea ce alegătorii au și făgăduit, că vor face.

D'aici candidatul român a plecat la *Pil*, unde la marginea satului l'au întâmpinat fruntașii alegători iar adunarea s'a ținut lângă școală.

Părintele *Petrovici* bineventează pe candidat, asigurându-l de nestrămutata dragoste a poporului. Il roagă să își spună programul.

Candidatul ține o însuflețitoare vorbire primită de popor cu multă plăcere.

Vorbește apoi învățătorul *Stefan Leucuța*, care arată cât luptă candidatul Russu pentru binele poporului și sfătuește pe toți să ajute la biruința steagului românesc.

Însoțit de un șir de trăsuri, candidatul Russu pleacă la *Vârșand*. In hotar îl așteptau călăreți și fruntașii satului în lung șir de trăsuri. Un țăran îi întinde o ramură de iorgovan înflorit și-i dorește izbândă.

Adunarea, ținută în fața casei satului, a deschis-o *V. Pantos*, care după-ce face poporului cunoscut că suntem în ajunul alegerii, în cuvinte bine simțite laudă lupta dusă de deputații români și în numele poporului roagă pe dl Russu a primi ca și în viitor să le fie candidat și apoi deputat, căci nici îndoială nu încap: învingerea are să fie pe partea noastră.

Russu Șirianu într-o vorbire d'o oră întreagă însuflețește poporul până la așa grad, că după părerea tuturor nici nu se va găsi Român din satul întreg care să nu meargă la vot sub steagul național român.

Adunarea s'a încheiat printr-o vorbire a părintelui *Pantos*, care i-a îndemnat pe alegători să rămână credincioși neamului și să voteze toți cu Russu Șirianu!

Cercul Radnei. Dl Vasile Goldiș și-a început în a doua zi de Paști ocolul de program.

Întâiașdă la Soborșin, unde și petrite s'au mișcat de vuetul poporului însuflețit de glasul cel puternic al dlui Goldiș. De aici la Pârnești și Lupești cei nebăgați în seamă până acum unde lacrimi au scos din ochii duiosi ai sârmanului popor.

In a treia zi de Paști aceeași înălțătoare mulțime de popor însuflețit a așteptat pe candidat în Radna, și Șoimuș, unde s'a urcat însuflețirea de astăzi.

Calea de program a dlui Goldiș deja s'a prefăcut în cale triumfală. Și nu-i putere omenească care să oprească această cale.

Astăzi își continuă calea în Mândruloc, Cicir și Sâmbăteni, unde este cu aceeași însuflețire așteptat.

Alegerea sigură.

Cercul Radna. Candidatul nostru național, V. Goldiș și-a continuat călătoria printre alegători, vorbind Mercuri în *Mândruloc, Cicir și Sabateliu*. In toate satele a fost primit cu mare însuflețire și puternicile strigate de să trăiască, izbucnit, din miile de pepturi.

De și era zi de lucru, când țăranii toți sunt împrăștiați pe câmp, cu toate acestea, când au auzit că vine în mijlocul lor Român, care le cunoaște durerile și păsurile, lasat-au plugul lasat-au sapa și lopata și au venit să-l întâmpine ca pe un mântuitor.

In Mândruloc și Cicir adunarea a presidat-o dl Al. Bozgan.

Când candidatul nostru a intrat la Sabateliu încunjurat de mulți alegători din Mândruloc și Cicir, suna văduhul de uralele poporului venit să-l întâmpine. Când dl V. Goldiș și-a început vorbirea, poporul și-a pus pălăria în mână și a ascultat ca la sfânta evanghelie, la ce candidatul nostru a rostit următoarele:

«Fraților! Puneți-vă pălăria în cap, că destul o țineți în mână înaintea străinilor, cari nu vă cunosc nici durerile nici suferințele voastre. Aici am venit ca frate la frate nu însă ca domn la supus».

Acel popor pacinic, prieten numai cu suferințele, emoționat de atâta dragoste din o inimă, ce numai acum e înțeleasă și luată în samă.

Insuflețirea cu care dl V. Goldiș a fost primit în toate părțile, ne asigură cea mai strălucită învingere.

In cercul Iosășelului. Dl dr. Nicolae Oncu, candidatul național a plecat în cerc a treia zi de Paști însoțit de nu măroși fruntași din Arad. La hotarele cercului i-a eșit întru întâmpinare dl protopop Georgea împreună cu preoții, învățători și întreg poporul. Mare bucurie se reoglinda de pe fața tuturora. Vorbirile ținute aici au stors lacrimi.

La gara din Iosășel l-a așteptat tot poporul din jur, cu mic, cu mare. Călăreți îmbrăcați sărbătorește făceau rânduială. Când trenul s'a oprit strigăte puternice de trăiască, strigăte eșite din inima unui popor însuflețit, care își vede în mijlocul său pe doritul său. Când a intrat în oraș din depărtare se auzeau acorduri dulci, cântări însuflețitoare, cântate de corul unui grup de tineri de sub conducerea părintelui Mager. Dl Oncu și-a ținut vorbirea, storcând lacrimi din poporul de față, popor ce locuiește pe cel mai sfânt pământ udat cu sângele strămoșilor noștri, și care dă odihnă martirilor noștri naționali. Mare este bucuria și însuflețirea pentru candidatul național. Vorbirile rostite de mai mulți fruntași au produs mare însuflețire în popor, însuflețire ce va duce la izbândă steagul nostru național.

Dr. Iustin Marișeu și-a ținut vorbirea program Joi în 19 Aprilie în Comlăuș și Vârșand, însoțit fiind de Dr. Stefan C. Pop, Russu-Șirianu și alți fruntași.

Alegerile din comitatul Aradului. Comisiunea centrală pentru alegeri a comitatului Arad a hotărât ziua de 30 Aprilie pentru alegerile din întreg comitatul.

Pentru conducerea alegerilor au fost numiți următorii:

- 1) *Cercul Pecica.* Președinte: Hanthó Jenő.
- 2) *Cercul Radna.* Președinte: Bécsi Dezső.
- 3) *Cercul Șiria.* Președinte: Czédly Károly.
- 4) *Cercul Sânta-Ana.* Președinte: Török Géza.
- 5) *Cercul Chișineu.* Președinte: Kokas Jozsef.
- 6) *Cercul Boroşineu.* Președinte: Kállay Gyula.
- 7) *Cercul Iosășel.* Președinte: Dr. Román István.

Luptă națională în cercul Beiușului.

— Raport special —

Adunările populare din iarna trecută, puse la cale și în părțile noastre bihorene, au desvoltat în obiditul nostru neam de aici față de conducătorii săi, dorința de a rupe cu trecutul și a se pune în rândul luptătorilor de bine pentru sfânta noastră cauză națională. Iată au sosit alegerile dietale, când ni se dă prilegiul de a ne pune în cumpănă țaria noastră de viață, când să cere dela noi, a dovedi lumii, că știm să ne luptăm pentru drepturile noastre și mai bine voim moarte decât să ne lăsăm de rușine înaintea lumii. Ascultând glasul de durere a unui popor năcăjit, cum e țăranul bihorean, care se roagă atât de jalnic și umil

să nu-l lăsăm neluminat și nemângăiat, întrăm și noi în luptă, candidând deputat național.

Marți fruntașii din cerc au ținut consfătuire, asupra persoanei în care să-și pună încrederea pentru a reprezenta acest cerc în Dietă. Și conduși numai de binele neamului, au candidat la deputație pe dl dr. Ioan Ciordaș, avocat în Beiuș. Ciordaș a mulțumit pentru încrederea ce i-s'a dat, și-a ținut vorbirea program în fața mai multor mii de alegători, cari se îmbrățișau cu bucurie și veselie, văzând că pot să-și aleagă astfel de deputat, care cunoaște toate păsurile lor.

Lacrimi de bucurie curgeau din ochii bătrânilor cari își aduceau aminte de vremurile frumoase pe când ca flăcăi puteau să lupte pentru candidați naționali. Nu se poate descrie însuflețirea, ce domnește în popor. După săvârșirea vorbirii candidatului național, poporul s'a depărtat cântând de resună văzduhul de atâta însuflețire, veselie și nădejde în viitor mai fericit și mai bun.

Nădejdiile pentru ducerea la isbândă a candidatului național sunt atât de mari încât contra candidat serios nici nu se găsește. Bravă fie popor cinstit, care crezi numai în conducătorii tăi firești. Dreptatea e cu noi și unde e dreptate acolo e Dumnezeu, el e bun și ne va ajuta. Radu.

Cercul Sasca. În 18 Aprilie s'a ținut adunarea de candidare în Răcășdia pentru cercul electoral Sasca.

A fost candidat cu mare însuflețire, dr. Aurel Novac, care și în trecut a reprezentat acest cerc în Dietă. Dr. A. Novac și-a ținut vorbirea de program în fața unui public numeros.

În fața marilor schimbări ce s'au făcut în sânul poporului românesc în urma adunărilor populare și în urma sfaturilor date anume din partea conducătorilor parte în scris parte în graiu viu, alegătorii din cercul Sasca s'au ținut îndemnați a aduce mulțumite presei române, ce aduce atâtea jertfe pentru luminarea lor.

Un popor care astfel știe judecă și astfel înțelege rostul jertfelor aduse de ziaristica română, e demn de toată cinstea, și va ști în toată vremea să-și iei partea cuvenită în luptele noastre.

Prezidentul adunării a fost dr. Mester, avocat în Sasca, Român însuflețit.

Cu astfel de alegători putem pururea învinge.

Candidaturi.

I. Comitatul Alba-Inferioară.

1. *Ighiu*: Dr. Alexandru Vaida-Voevod, va da luptă mare cu contrarul.

2. *Vinful-de-jos*: Dr. Iuliu Maniu.

II. Comitatul Arad.

3. *Boroșineu*: Dr. Ioan Suciu. Coaliția a oferit contracandidatura fostului Tiszaist Baron Soly-mosy Lajos, cel căzut la alegerea trecută, care însă până azi seara nu s'a putut hotărî a lua luptă cu candidatul național. 4. *Chișineu*: Ioan Russu Șirianu. Contracandidat dr. Lázár Zoárd, adv. în Chișineu. În acest cerc asemenea va fi luptă grea poate mai grea ca ori și unde dar izbânda este pe partea noastră.

5. *Iosășel*: Dr. Nicolau Oncu. Contra candidat, ceva Măr, recomandat de șefii coaliției. Szombaty nu mai încearcă. Învingerea dlui Oncu sigură. 6. *Radna*: Vasilie Goldși. Contra candidat oficios, abatele Szentkláray din Timișoara cu program constituțional. 7. *Șiria*: Dr. Stefan C. Pop. Contracandidat fostul sergent de gendarmi Gabányi Miklós, cu program independist. 8. *Sântana*: Dr. Iustin Mărșeu. Contracandidat Mahler, șvab maghiarizat din Aletea. 9. *Pecica*: Dr. Aurel Novac. adv. în Pecica. Dontra candidat oficios, Vársárhelyi Dezső, tânărul fecioraș al răposatului Vársárhelyi László, cel mai aprig dușman al neamului românesc.

III. Comitatul Bistrița-Năsăud.

10. *Năsăud*: Dr. Victor Onișor.

IV. Comitatul Bihor.

11. *Aleșd*: Dr. Coriolan Pap. 12. *Tinca*: Dr. Aurel Lazar. Auzim că și dl Dr. Demetriu Lascu, pășeste tot cu candidatură națională în acest cerc. Comitetul își va rosti cuvântul, pe care va trebui apoi să-l asculte toți alegătorii din cerc. 13. *Ceica*: Dr. Nicolae Zigre. 14. *Beiuș*: Dr. Ioan Ciordaș.

V. Com. Cenad.

15. *Nădlac*: Aurel Șuluf.

VI. Făgăraș.

16. *Arpaș*: Dr. Nicolau Șerban. 17. *Făgăraș*: Dr. Iancu Meșian.

VII. Com. Hunedoara.

18. *Baia de Criș*: Vasilie Damian. 19. *Dobra*: Dr. Ștefan Rozvan. Contra candidat și un alt român cu numele Petric și Lazar fostul candidat 20. *Hunedoara*: Dr. Victor Bontescu.

21. *Orăștie*: Dr. Aurel Vlad. Venerabilul președinte al partidului văzând, că d-nul Aurel Muntean îi face front n'a primit candidatura și așa a rămas candidatura veche a d-lui Aurel Vlad. Dl A. Muntean însă și față de acesta își pune contracandidatura și amenință cu luptă patricidă. Regretabil lucru!

VIII. Târnava-mică.

22. *Dicio-Sân-Mărtin*: Fruntașii din cerc n'au ajuns încă la înțelegere asupra candidaturii. E foarte de dorit, ca să nu mai întârzie.

IX. Cluj.

23. *Cojocna*: Vasile E. Moidovan, redactor la «Orizontul».

X. Com. Caraș-Severin.

24. *Bocșa*: Coriolan Bredicean. 25. *Caransebeș*: Dr. Ioan Sârbru. 26. *Făget*: E în combinație candidatura lui Dr. Aurel Cozma. Definitiv însă numai Joi se va ști. 27. *Lugoj*: Dr. George Popoviciu. 28. *Oravița*: Coriolan Bredician. 29. *Zorlenț*: Dr. Aurel Vlad. 30. *Sasca-mont.*: Dr. Aurel Novac. adv. Biserica-Albă.

XI. Maramurăș.

31. *Vișeu și Șugatag*: Alegătorii cer dela comitet candidați naționali și apelează la fiii de ai Maramurășului, cum sunt Dr. Izidor Pop și Dr. Bilașco, medic în Budapesta, ca să primească candidatura, dar ei încă nu s'au declarat.

XII. Com. Satmar.

32. *Megieșul-auriu*: Dr. Ioan Erdélyi. 33. *Somcuta-mare*: Dr. Alexandru Vajda-Voevod. 34. *Crășău*: Constantin Lucaciu.

XIII. Com. Sibiu.

35. *Cristian*: Dr. Nicolae Comșa. 36. *Sebeș*: Dr. Liviu Leményi. 37. *Ocna*: Dr. Aurel Cozma.

XIV. Com. Sălăgiului.

38. *Cehul-Silvaniei*: George Pop de Băsești. 39. *Tășnad*: Dr. Coriolan Șteer.

XV. Com. Solnoc-Dobâca.

40. *Lăpușul-ung.*: Dr. Vasiliu Lucaciu. 41. *Iclodul mare*: Dr. Ioan Vajda-Voevod. 42. *Ileanda mare*: Dr. Teodor Mihali.

XVI. Com. Timiș.

43. *Ciacova*: George Breban eventual Dr. Ștefan Petrovici. Candidarea în cerc încă nu e făcută. 44. *Becicherecul-mic*: Dimitrie Birăuțiu. 45. *Moravița*: Sunt speranțe să primească candidatura dl Spătariu. 46. *Recaș*: Ioan Pepa, protopop Buziaș. 47. *Rittberg*: Poporul din cerc urgează comitetul a-i designa candidat național. În scurt se va face și aceasta

XVII. Com. Torontal.

48. *Beiga-Sânt-Georgiu*: Vichentie Petroviciu.

În cercurile electorale *Șugatag și Vișeu* din comitatul Maramurăș erau în combinație fii din acel cerc. Dar atât Dr. Isidor Pop cât și Dr. Bilașco nu primesc candidatura. E dorința alegătorilor români, ca acele cercuri să nu fie lăsate pe mâni streine. Dacă nu s'a putut face unire în jurul celor două persoane, găsi-se-vor alți fruntași oameni însuflețiți de cauza noastră națională și va începe lupta și în acele cercuri. Români! Puneți-vă pe lucru!

Vinga, acest cerc numără 20 comune, dintre cari 13 române, 6 șvabe și una bulgară. Majoritatea au alegătorii români, cari au cerut candidat național.

Candidați sârbi și slovaci. După informațiile primite până acum Sârbii și Slovaci au pus candidați în următoarele cercuri. *Biserica-Albă*: Iasa Tomici, redactor. *Panciova*: dr. Slava Miletici. *Ozora*: Dr. Ioan Manoilovici *Török-Becse*: Iasa Mrksici. *Török-Kanizsa*: dr. Alexandru Illits *Párdány*: dr. Branco Vuici, *Ó-Becse*: dr. Vlada Manajlovici, *Tóváros*: dr. Zsifco Prodanovici, *Titel*: dr. Dimitri Musiczki, *Comlos*: dr. Constantin Hodzsi, *Sucian*: dr. Pavel Mudrou,

Stubnya: dr. Ioan Mudrou, *Culpin*: Milan Hodzsa, *Ujbánya*: dr. Augstin Rath, *Sliaci*: dr. Ludovic Medveczky, *Zolyom*: Milan Hodzsa, *Rózsahegy*: dr. Vavro Srobar, *Bobro*: Francisc Szkiacsak, *Baan*: Iosif Minarik, *Galgocz*: Adolf Macsalka, *Verbo*: dr. Iuliu Marcovici, *Senicz*: dr. Francisc Veszelovszki, *Nagyszombat*: Martin Kollar, *Morva Szentjános*: dr. Pavel Blaho, *Basiu*: dr. Francisc Iehlicka, *Stomfa*: Ferdinand Iuriga, *Szempcz*: Iosif Kabina, *Liptószentmiklós*: dr. Stodola.

Candidați socialiști. Socialiștii internaționali au intrat și ei în luptă și pun peste 120 de candidați, în toate cercurile unde au majoritate. Pentru reușita lor se face mare agitație și au nădejdi de reușită în mai multe cercuri

De peste săptămână.

— **Paștile în Arad** s'au serbat cu mare pompă. La slujba dumnezească a pontificat P. S. Sa episcopul diecezan cu asistența P. C. Sa R. R. Ciorogar protosincol, Rev. dnii George Popovici ref. bis., Vasile Beleş protopop, preoții G. Bodea, A. Vesalon V. Olariu, Tr. Vățan și diaconii Dr. I. Suciu, Dr. T. Botiș și Cor. Lazar.

Vorbirea a ținut-o P. S. Sa în fața unui public numeros, care a ascultat cu atențiune încordată frumoasele învățături.

Răspunsurile liturgice le-a cântat corul seminarial de sub conducerea dlui prof. Trifon Lugojanu.

A doua zi a servit preoții G. Bodea, A. Vesalon, Tr. Vățan și diaconul dr. T. Botiș. Vorbirea a ținut-o părintele Tr. Vățan. Răspunsurile liturgice le-a cântat corul plugarilor condus de inv. Ștefan Ștef.

În aula episcopescă atât în ziua primă cât și în a doua, P. S. Sa a dat prânz pentru mai mulți fruntași din loc.

— **Pastorală.** La marea sărbătoare a sfintei învieri a Domnului, bunul nostru arhieru a trimis tuturor parohiilor de sub oblăduirea Sa o cuminte pastorală de Paști, plină de povețe folositoare. Dăm din această pastorală următoarele:

«Să ne luminăm» este sfatul sfintei biserici, care prin cântare melodioasă au resunat astăzi la sfântul altar al bisericilor noastre și se repește în curs de 40 de zile spre deșteptarea și înțelegerea tuturor, că luminarea este trebuia cea mai de căpetenie pentru fiecare creștin.

«Ziua învierii, să ne luminăm!» vă zic și eu vouă iubitorilor mei fii! și aceasta cu atât mai vârtos, cu cât și voi trebuie să vedeți și să înțelegeți: cât este de greu traiul vieții pentru omul fără lumină și învățătură; voi înși-vă vedeți și înțelegeți, că fără lumină și învățătură nu se pot înfrâna moravurile rele ale omului; iar fără luminarea minții, fără curățirea simțurilor și fără înfrânarea moravurilor rele omenești, nu este pace și înțelegere între oameni, nu este bine și îndestulare pe pământ și nu poate fi nădejdea fericirii nici dincolo de mormânt.

Luați aminte dară, că locul pentru învățătură și luminare este școala și biserica noastră și vă dați seamă, că clopotele din turnul bisericii resună în toate Duminecile și sărbătorile, precum au resunat și astăzi: că ușile bisericii, ca și sinurile maicii, sunt deschise pentru toți credincioșii; luminile sunt aprinse și astfel, dacă omul nu se luminează pe sine și pe ai săi, numai el singur este vina, și numai el are răspunderea înaintea lui Dumnezeu, că nici el nici fii să nu se pot bucura de darul binelui și a nădejdei creștine».

— **Sinodul eparchial.** Prea S. Sa. Ioan I. Papp, episcopul diecezan a convocat sinodul pe 9/22 Aprilie a. c., la oarele 9 dimineața, în care zi, după săvârșirea sfintei slujbe, va urma deschiderea sinodului în sala mare dela seminarul diecezan.

— **Alegerea în Arad** va fi Luni la 30 Aprilie. Singurul candidat este dr. Barabás Béla, care zilele trecute a fost ales și cetățean de onoare al orașului.

